

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmazását eszközöl mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett. Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Hirdetések felvételnek
a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Eisenschiml és Wachtl
Budapest, Váci utca 12
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindenféle fény-
képezési gépek és készülékekkel.
Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Uj! A fotografálás elemei. Ár 2 frt.

GERŐ ADOLF
cipész-mester.
BUDAPEST,
V., Fűrdő-utca 2. sz.
Ajánlja készítményeit
fájós lábakra.

„Toronyórák“
palota, laktanya, gyári órákat,
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
I. m. állami kedvem. gé-
dragyára
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költségtérít. bér.

Műfogak
egész fogsorok beraknak,
a foggyökerek eltávolítása
nélkül. Fogoperációk fájda-
lom nélkül. Árak mérsé-
keltek.
Löffler F. specialista,
Budapest,
Váci-utca 25., I. emelet.

LATZKOVITS A.
BUDAPEST,
IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Os. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros
ajánlja
uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet).

STOWASSER J.
hangszergyára
Budapest, II., Lánchíd-u. 5.
a cs. és kir. hadsereg szállítója.
Mindennemű hang-
szerek és alkatrészek.
Igazítások a legpontosab-
ban eszközöltenek.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Vizhatlan esőköpeny, gummi sarcsipő és csizmák.
Sebészeti műszerek és kötszerek stb.,
torna- és testedző szerek.
SCHOTTOLA ERNŐ
BUDAPEST, Foncifer-palota.
Gummi
és linoleum szőnyegek.
Sebészeti, műszaki és pinceszegézési
árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Ujdonságok
remek szép csipke fűcsben.
Csipke-gallérok,
jabottok, színházi fej-
kötők, val. francia le-
gyezők, diszkótények.
Pfeiffer Dezsőnél,
Váci-utca 22.
Nemzet: szálloda épületében.

Helyiség-változtatás.
Van szerencsénk a t. cz.
közönségnek tudtára adni,
hogy üzleti helyiségünket
Teréz-körút 5. sz.
alá helyeztük át.
Mély tisztelettel
Ohm és Simon.
Ára fűzve 1 frt. — Vásonkötésben 1 frt 60 kr.



3. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, JANUÁR 19.

42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fűzve — 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fűzve — 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
fűzve — 2.50

Külföldi előfizetésekre a postai-
meghatalmazott vitélji is csatolandó.

AZ ÚJ KORMÁNY.

KERÉK három heti vajúadás után megszületett,
a mi e három hét folyamán annyiszor
kétségesnek látszott, a Bánffy-kormány.
A szabadelvű pártnak ugyan kezdetül fogva
Wekerle utódjával első sorban Bánffy Dezső báró
volt a jelöltje; de hát a válságos három hétnél
mindjárt az elsején úgy indult a kabinetválság
megoldása, hogy a Lloyd-épület optimistái is
már-már letették a Bánffy-féle kombináció meg-
valósulásáról.

A harmadik hét végén aztán fordult a kocka:
Gróf Khuen-Héderváry horvát bán visszaadta a
koronának a ráruházott megbízást.

Kuszált volt a helyzet és borús a jövőre nyíló
kilátás, a mikor báró Bánffy Dezső a múlt hét
péntekén délelben áthajtatott Budára,
a honnan megelőző este kapta a meg-
hívást királyi kihallgatásra. Előbb Pá-
pay Istvánnal, a kabinet-iroda feje-
nél járt, a kivel hosszabban értekezett
épen úgy, miként utolsó kihallgatá-
sukkor gr. Khuen-Héderváry és Széll
Kálmán. Gr. Khuen-Héderváry távo-
zásakor ezzel bucsúzott Pápaytól:

— Lehetetlen elvállalom a meg-
bizást. Széll Kálmánt ajánlottam mi-
niszterelnökkül.

Másnap Pápay Széll Kálmán ajkai-
ról hallotta ugyanezt, csak hogy más
javaslattal:

— Nagyon sajnálom, de én sem
vállalkozhattam. Bánffy ajánlottam
a felségnek...

A mikor aztán Bánffy a kabinet-iro-
dából indulóban volt a Felső lak-
osztálya felé, abba a «kis dolgozó-
szoba»-ba, a melynek falai között ez
a mostani válság legfőbb mozzana-
taiban lefolyt, Pápay e szavakkal bo-
csátotta Bánffy-t nehéz útjára:

— Az istenért, csak aztán legalább
már te ne ajánlanál egy negyediket...

Nem ajánlott. Fél óra múlva úgy
hajtatott le a várból, mint Magyar-
ország miniszterelnöke.

Legsürgősebb teendője természet-
esen az volt, hogy megválaszolja leendő
miniszterterádjait. Nyomban értekezett
pártja irányadó tagjaival, s pár nap
alatt megalakította az új kabinetet.

Az újonnan alakult kormány elnökét és tag-
jait a következőkben ismertetjük.

Báró BÁNYFY DEZSŐ, az új miniszterelnök, az
az erdélyi részeken kezdte meg politikai pályá-
ját. Mint főispán arról volt ismeretes, hogy ve-
gyes ajkú megyében minden lehető és meg-
engedhető megtett a fenyegetett magyarság
mentésére és megizmosítására. Ezzel termé-
zetesen fölkelte maga ellen a nemzetiségi
izgatók ellenszenvét és ócsárlását. Bánffy bárót
azonban ez nem akadályozta munkájában. Szeme
előtt nem a nemzetiségek gyöngítése, egyedül
csak a magyarság megerősítése lebegett. És
épen ezért minden erejét arra fordította, hogy
először is társadalmilag erősítse meg a magyar
elemet. Ebből a célból a közgazdasági intéz-
mények egész sorát teremtette meg; közműve-

lődesi egyesületeket létesített, a melyek az anyagi
és szellemi jólét növelésére voltak alkalmasak.
Ezeknek az intézményeknek hasznát látták ugyan
a nemzetiségek is, de azért túlzóik nem egyszer
lármát ütöttek azok miatt. A közügyekben való
fáradhatatlan buzgólkodás és a magyarságnak
ez a szeretete a Bánffy-családnak mintegy ha-
gyományra. Báró Bánffy Dezső atya losonezi
báró Bánffy Dániel egykori főispán nyomdokain
lépett a közügyek szolgálatába, s főispáni, majd
képviselőházi szereplése után ime ma a legma-
gasabb polcra jutott, a mit a közéletben el le-
het érni.

Báró Bánffy Dezső 1843 október 28-án szü-
letett Kolozsvárott s tanulmányait atya és Ko-
lozsvárott ma is élő édes anyja (léczfalvi Gyár-
fás Anna) vezetése alatt kezdte meg. A későbbi

szervező-kiritt belőle már mint a
kolozsvári református főiskola diák-
jából. Szervezett iskolai zenekart,
többemagával ifjusági iskolai la-
pot alapított, a melybe szorgal-
masan irt maga is, legtöbbször szép-
irodalmi dolgozatokat. Az ifjuság moz-
galmaiban, melyek akkor tájt a poli-
tikai helyzet folytán rendkívül élénkek
voltak, vezérszerepet vitt s higgadtsá-
gával, értelmességével már akkor biz-
tosította magának a felsőbbéget tár-
sai között. Kolozsvárról tanulmány-
nyai befejezése után külföldre ment, a
hol aztán több egyetemen megfordult
s öregbítette képzettségét, tapasztala-
tait. Haza térve, fiatalon megházaso-
dott, feleségül vévén egy másik elő-
kelő erdélyi család tagját, Kemény
Mária bárónót. Házassága boldog, de
rövid ideig tartó volt. Nejét, ki több
gyermekkel ajándékozta meg, korán
elragadta a halál. (Két évvel ezelőtt
másodszor is megnősült, feleségül
vévén a szintén erdélyi származású
Máthé Ilonát.) Báró Bánffy apanyag-
falusi terjedelmes gazdaságát jó ideig
maga vezette, majd pedig tevékeny
rész vett a Tisza Kálmán vezetése
alatt állott balközéppárt vidéki szer-
vezésében és küzdelmeiben. A het-
venes évek elején, ugyane párt pro-
gramja alapján, Belső-Szolnokme-
gyében képviselővé is jelölték, de
a kormánypárti jelölttel szemben



BÁRÓ BÁNYFY DEZSŐ, MINISZTERELNÖK.

főváros legszebb látványossága

az Andrássy-út végén

Feszy Árpád óriási körképe:

a magyarok bejövetele.

Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet
legnagyobb alkotása. Egy 1800 □ méternyi e zétra szőtt vász-
non s a hozzá épített koralaku palotában a magyaroknak a
volóci völgybe való beérkezését tünteti fel.

A kép szembetűnő részei:

1. Árpád és a vezérek. 5877
2. A harc s a szláv had maradvékával.
3. Latorcz és a fogoly szlávok.
4. A fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása
az ökrös szekerekben. Előttük a pogány oltár a rajta
haladó szláv pappal.
5. A nőrablás.
6. A pogány magyarok fehérlo-áldozata. A táltos, a
kádár, táncos leányok, bonczok igricek és dobosok
csoportja.
7. Sátorverő magyarság.

A háttérben a beregi rónáság, Lovicska, a munkási vár-
hegy, a Latorcza-föld, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb.
mérőföldre terjedő messzeségben látható.

Látható délelőtti 9 óratól esti 9 óráig.

Este villamvilágításnál.

Belépő díj 50 krajczár.



PSERHOFER J.-féle gyógyszer-tár

Bécsben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatt „zum goldenen Reichsapfel“

vértisztító labdaccai

melyeket azelőtt „Egyetemes labdaccai“nak neveztek jogosan megér-
demlik az utóbbi nevet, mivel ezek a labdaccai nagyon sok betegségben használhatók
kifülni hatásúak. Ezek a labdaccai sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és ke-
vés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kifülni házi-
szerből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdaccaikat házi szernek különösen ama bajok
ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: epikerin-
gés zavar, májba, bélyöngesség, felfújódások, az agybanvaló vértolul-
lások, aranyér eseteiben stb. Vértisztító tulajdonságuknál fogva különös jó hatással
vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges
fejfájásban stb. A vértisztító labdaccaik hatása enyhe, fájdalmat nem okoznak és így
a leggyöngébb betegek és gyermekek is bizvást bevehetik.

Ezen vértisztító labdaccaik több mint 100 év óta tisztá és hamisítatlan minőségben
kaphatók az «arany birodalmi almához» címzett gyógyszer-tárban Bécsben Singer-
strasse 15. szám a., és egy 15 szem labdaccait tartalmazó doboz (akutulya) ára 21 kr.
o. 6. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 frt 5 krba kerül; bérmentetlen utánvételi
küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előleges beküldésnél (mi legjobban postautalványonval eszközöltetik)
bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csom-
mag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 forint 20 kr. és 10 csomag
9 frt 20 krba kerül. — Ezenkívül még mindennemű megbízások elfogadhatnak s a
leggyorsabban és legolcsóbban teljesítettek az «arany birodalmi almához» cím-
zett gyógyszer-tárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a.

Csak azon labdaccaik valódiak, melyeknek használati utasítása
J. Pserhofer aláírásával van ellátva és ezen aláírás minden doboz
fődelén vörös színben van nyomtatva. Raktár Budapest, Török
József gyógyszer-tárban, Király-utca 12. sz. a. 5962

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden
könyvkereskedésben kapható:

A POLGÁRI TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS MAI ÉRVÉNYÉBEN.

A perrendtartási törvények (1868: LIV., 1881: LIX., 1893:
XVIII. és 1893: XIX. törvénycikkek) szerves összefüggésben.

Rendes és sommás eljárás.

Eljárás a fizetési meghagyásoknál.

Egybeállította s felvilágosító jegyzetekkel ellátta

Dr. FRANK SALA.

Ára vásonkötésben 1 forint 50 kr.

ki a megye előbbi főispánja volt, kisebbségben maradt.

A Deák-párt és a balközép egyesülése után Tisza Kálmán mint belügyminiszter br. Bánffy az akkori Kővárvidék főkapitányává nevezte ki. Ebben az állásban annyi közigazgatási tehetséget adta tanujelét, hogy Tisza Kálmán, a ki mint miniszterelnök is megtartotta a belügyi tárczát, Bánffy bizta meg Szolnok-Doboka, majd később a mellett még Beszterce-Naszód-megyére főispánjául is. És az állásában közel húsz évig, 1891 első feléig működött. Főispáni teendői mellett társadalmi téren nagy tevékenységet fejtett ki, s az alkotások hosszú sora emlékeztet arra az időre, a mikor Bánffy Dezső volt az említett megyék főispánja. Ezek egyike a deési nemzeti színház létrehozatala. Ugyancsak közművelődési tevékenységének egyik jele az első deési nyomda, a melynek létesítését szintén az ő áldozó készsége és buzgósa tette lehetővé. Ő volt a lelke a deési kiállításnak is, a melyről annak idején (1879-ben) annyi elismerés nyilatkozott a sajtó és a közvélemény.

Másik fontos alkotása a gazdasági egyesület, a mely megyéjének földmívelési érdekeit hathatósan fölkarolta és elővette. Továbbá a szővőgyár és egyebek, a melyeknek kezdeményezője és létrehozója első sorban ő volt. Szintén főleg neki köszönhető a ma már élénk forgalmu szamosvölgyi vasút, mely legtöbbször az északi szárnyvonallal bővülve, három megye érdekeit szolgálja. Ő hozta létre a besztercei kaszinót, a mely az ottani idegen elemek közé szorult magyarságnak egyik fő találkozó helye. Legutolsó nagyobb vívmánya volt e vidéken a sokat emlegetett naszodói erdőségek bonyodalmas ügyének rendezése, mi nemcsak gazdasági, de nemzetiségi szempontból is fontos dolog. Még főispánja korában, annak tizedik évfordulója alkalmából, Ő Felsége a király avval méltányolta buzgó működését, hogy a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

Mint az erdélyi református egyházkerületének főgondnokja, annak minden ügyében, igazgatótanácsában, közgyűlésében és ügykezelésében nagy buzgalommal járt el. Nem egy diszes iskola és új templom hirdetési buzgóságát és áldozatkész támogatását.

Különösen az egyházkerületi közgyűléseken kifejtett elnöki tevékenysége irányította rá a szabadelvű párt figyelmét, a mikor az 1892. évi új választások után a képviselőháznak elnököt kellett választani. Bánffy ekkor lett a képviselőház tagja, mint a szilágysomlyói kerület képviselője. Parlamentáris szereplését különben mint a főrendiház tagja kezdte meg, melynek 1875-től a főrendiház reformjait jegyzője is volt; akkor aztán örökös tagul választották meg. 1891-ben, gróf Szapáry Gyula miniszterelnöksége idejében lemondott főispánjáról s a következő évben választott képviselővé Szilágysomlyó szabadelvű programmal. A képviselőház nagy többséggel választotta meg az új országgyűlés elnökévé. Csakhamar erre Ő Felsége a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki.

Hogy a mióta a parlamenti életben aktív szerepet visz, milyen fontosságú politikai tényezővé nőtte ki magát, az köztudomású. A szabadelvű politikának az utóbbi válságos időkben is állandó híve és támogatója volt és azon férfiak közé tartozik, a kiknek véleményét uralkodónk valóságos alkalmával meg szokta hallgatni. A korona és a szabadelvű párt föltétlen bizalmasa.

A báró Bánffy által alakított s Ő Felsége által immár szabályszerűen ki is nevezett miniszteriumban a volt kormány tagjai közül is megmaradnak hárman, u. m. báró Fejérváry, gróf Fes-

teticus és Josipovics miniszterek. E kormányfőriakról «Vasárnapi Ujság» már több ízben s nem régebben is nyújtván ismertetéseket, ez úttal csak annyit említnék meg felőlük, hogy mind a hárman eddigi tárczájukat tartották meg. Báró Fejérváry Géza azonban a honvédelmi miniszterium további vezetésével ideiglenesen az Ő Felsége személye körüli miniszterium vezetésének gondjaival is megbízott. Mint honvédelmi miniszter már több mint tíz éve, 1884 óta működik.

Gr. Fesztetics Andor földmívelésügyi miniszter ez előtt csak félévvel, a Wekerle-féle kormány újabb megbízása alkalmával válta el azt a tárczát, mely jelenleg is kezében hagyott.

Josipovics Imre tárcza nélküli horvát miniszter 1889 közepé óta vezeti a társországnak az ő hatáskörébe tartozó ügyeit.

Az új miniszteriumnak új tagjai: Erdély Sándor, Lukács László, Perczel Dezső, Wallasics Gyula és Dániel Ernő.

Erdély Sándor, az új igazságügyi miniszter, a törvénykezés terén tüntette ki magát s emelkedett népszerűsége a jogászvilág előtt.

1839-ben született Kis-Jenőn. Jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezve, 1863-ban köz-és váltóügyvédi vizsgát tett s 1863-tól 1865-ig mint ügyvéd működött Budapesten. 1865-ben a főváros tisztviselői karába lépett be; előbb törvényszéki jegyző, majd városi főjegyző lett s mint ilyen a peres ügyekben bírói szavazattal fölruházva működött 1870-ig, mikor a semmitő-zsékhez jutott segéd-előadó állásba, a következő évben pedig pótbírói ranggal a királyi táblához nevezetett ki, hol 1875-ben rendes bíró lett. Ez állásában szerzett érdemei 1888-ban a budapesti kir. ítélőtábla tanácsnoki székébe emelték, s mint ilyen az I. polgári tanács élén állt. A királyi táblának 1891-ben történt szerzésekor Szilágysomlyó igazságügyi miniszter Erdélyt a győri kir. tábla elnökévé nevezte ki, mely állásában ügy bírói társainak, mint a nagy közönségnek teljes tiszteletét és szeretetét vívta ki. Elnöki székéből ez előtt két évvel Szilágysomlyó igazságügyi államtitkárrá hívták meg, mely állásában igen oly képzett, mint lankadatlan munkásságú munkatársat nyert benne a nagy alkotásokon fáradozó miniszter. Erdélyt, mint államtitkár, a duna-szerdahelyi kerület képviselőjévé választotta. Mint Lukács László, ügy Erdély Sándor is volt főnöke örökébe lépett, midőn az új kormányban az igazságügyi tárcza vitéletét elvállalta.

Lukács László, az új pénzügyminiszter, erdélyre szünetelt. 1850. október 24-én született Zalatnán, hol atyja tekintélyes bányabirtokos volt. Jogi tanulmányokat végzett, melyek után nagyobb utazásokat tett a nyugati művelt országokban, különös gondot fordítván a közgazdasági és a bányászati ügyek és állapottok tanulmányozására. Tapasztalatokban és ismeretekben gazdagodva hazatérve, a győri jogakadémián lett rendkívüli tanárra, de ez állásáról tartós gyöngékedése miatt nem sokára lemondott, s édes atyjának ugyanez időtájt történt elhunytával szülőföldére tért, és egy ideig bányabirtokai vezetésével foglalkozott. A bányagazdálkodástól a magyar-igeni választókerület bizalma szólította el, mely 1878-ban őt küldte föl az országgyűlésre képviselőjeül. Itt fölismerete s kiválasztotta magának a képviselőház munkakörében azt a tért, a melyre legtöbb hivatottságot és képességet érzett magában, valamint a törvényhozás tagjai is hamar fölismerék ő benne a higgadt gondolkodású, világos és ismeretekben gazdag főt. Kiváló része jutott

az erdélyi törvény és a számvéviszék szervezéséről szóló törvény megalkotásában, s ezen felül éveken át ő volt előadója a zárszámadási bizottságnak. 1887-ben meghívta az akkori kormány a pénzügyminiszteriumba tanácsosnak, mely állásában kiváló szolgáltatást tett a költségvetési, hitel, vasúti, folyamszabályozási, zárszámadási és regale-ügy osztályának vezetésében, főleg pedig a regale-ügy rendezésében. Egészsége gyöngesége miatt azonban miniszteri tanácsosi hivatalától három évi sikeres munkásság után megvált, a mely alkalommal a király a Lipót-rend adományozásával tüntette ki. Majd ismét képviselővé választották az abrudbányai kerületben s újra nagy szorgalmú tagjává lett nemcsak a törvényhozásnak általában, hanem különösen a pénzügyi bizottságnak. Ugyanekkor mint előadó, ő készítette el új szövetségben a tisztviselők fizetéséről szóló törvényjavaslatot, mely munkája aztán törvényre is lett. Wekerle vitte be másodízben (1893-ban) a pénzügyminiszteriumba, államtitkárlul vévén maga mellé egykori munkatársát. Most ő lép annak a miniszternek az örökébe, kinek munkájába s a jövőre vonatkozó terveibe ő volt legjobban beavatva.

Perczel Dezső, az új belügyminiszter, politikai pályáját a megyén kezdte, s fokról-fokra emelkedvén alispánná lett, mely állásában több mint tíz évig közmegelegedésre működött, s kiváló jeleit adta a közigazgatásban való avatosságának. Majd képviselővé választották, s azóta állandóan tagja a képviselőháznak.

Életének főbb adatai a következők: 1848-ban született Szegzárdon, hol atyja, Perczel Béla, mint a megye akkori alispánja lakott. Jogi tanulmányokat végezvén, ügyvédi oklevelet nyert, mint húsz éves fiatal ember. Ekkor Baranyamegye előbbi tiszteletbeli, majd rendes első aljegyzőjévé választotta. Három év mulva, pedig 1871-ben, az akkori megtervezés alkalmával Tolnamegye volgysegi járásának szolgabírájává választották. 1877-ben ugyancsak Tolnamegye alispánjává választották, s ez állásában 1887. közepéig működött, a mikor az országos képviselőválasztások alkalmával megyéje két választókerülete, a bonyhádi és pinchehelyi kérte fel képviselőjelöltül; ő a bonyhádi kerület mandátumát fogadta el, melynek ez időszert már másodízben képviselője. A törvényhozas tagjai közé belépése óta a szabadelvű párthoz tartozik, melynek egy ízben pártkörü elnöke is volt. Az 1887—92-iki országgyűlés alatt tagja volt a képviselőház közigazgatási bizottságának, mely az akkor napirendre került közigazgatási törvényjavaslat előadója volt választotta meg. A jelenlegi országgyűlésben előbb a közigazgatási bizottság tagja és jegyzője, majd a kérvényi és bíráló bizottság elnöke volt; később pedig a képviselőház egyik elnökévé emeltetett, s b. Bánffy Dezső mellett vitte a ráháruló elnöki teendőket. Ebben az állásában találta a belügyminiszteri tárcza vitelére való meghívását és kinevezését.

Dániel Ernő, az új közlekedésügyi miniszter, mint régi képviselő és mint a közgazdasági ügyek buzgó munkása ismeretes a magyar törvényhozasban. A torontalmegyei Dániel-családból származik. 1843 május 3-án született Eleméren, a család egyik régi fészkében. Jogi tanulmányokat végzett a pesti egyetemen s már 1861-ben tiszteletbeli aljegyzőjévé lett szülőmegyéjének, Torontálnak. 1867-ben szolgabíróvá választották. A következő évben pedig ügyvédi oklevelet szerzve, törvényszéki ülnökké lett. De e minőségében két évig sem működött, mert 1870-ben a

béga-szentgyörgyi kerületben Deák-párti programmal képviselővé választatván, a törvényhozas tagja lett, melyben 1878-ig a béga-szentgyörgyi, 1878-tól 1884-ig a nagybecskerei, azon túl pedig a pancsovai választókerületet képviselte, mint a szabadelvű párt tagja. Élénk részt vett a délvidék közgazdasági életében, így nevezetesen az ármentesítés tökéletesítésén fáradozó Tiszavölgyi társulat szervezésében és munkásságában; ő nyert engedélyt a nagyikinda-nagybecskerei vasút építésére, melynek igazgatósági elnöke; igazgatósági elnöke a pesti hazai első takarékpénztárnak és választmányi tagja több emberbaráti egyesületnek. Munkásságának legnagyobb része közgazdasági térre esik. A képviselőházban is régi tagja a pénzügyi bizottságnak, szintén régi tagja a delegációnak, melyben hosszú ideig a tengerészeti albizottság előadója volt.

Dr. Wallasics Gyula, az új vallás- és közoktatásügyi miniszter, az új kormány tagjai között a legfiatalabb, még csak negyvenkét éves. A tudomány és a jogi irodalom terén már régóta ismert erő s az utóbbi évek során a politikai életben is főlvast szerepelt, mint a szabadelvű párt egyik legmunkásabb tagja.

Wallasics Gyula 1852. március 17-én született Zala-Egerszegben. Középiskoláit a nagykanizsai és budapesti kegyesrendiek főgymnáziumában, az egyetemi tanfolyamot pedig Budapesten hallgatta és Bécsben végezte be, s azután idehaza ügyvédi diplomát szerzett. Már 1875-ben állami szolgálatba lépett, s a törvényesítésnél, kir. táblánál és az igazságügyi miniszteriumban működött. 1882-ben komáromi aljegyző lett. Majd visszatért a fővárosba, mint helyettes kir. főügyész, s nem sokára az igazságügyi miniszteriumban a bűnvádi eljárás kodifikációjával foglalkozott. Szilágysomlyó miniszterségének mindjárt a kezdetén meg nagyobb tevékenységre nyílt alkalma a kodifikációban; a kir. táblai és a bírói szervezeti törvények előadói tervezetét ő készítette. Irodalmi működésének és a kodifikációban tanúsított szakértelmének méltánylásul 1890 novemberében egyetemi tanárrá neveztek ki. Mint tanár, a lefolyt négy év alatt nagy népszerűségre emelkedett, a ki iránt hallgatói meleg ragaszkodással viseltettek.

1892. júniusában a csáktornyai kerület országgyűlési képviselőjévé választotta. Ezzel újabb alkalom nyílt számára, hogy tehetsége sokoldalúságát érvényesítse. Azóta, hogy képviselő, már több nagy beszédet mondott. Legközelebb a párt nevében az újvi beszédet is ő intézte a képviselőház elnökehez; akkor még nem is sejtette, hogy két hét mulva egyik munkatársa lesz báró Bánffynak az ország kormányzásában.

A képviselőház igazságügyi és közigazgatási bizottságaiban a legszorgalmasabb tevékenységet fejtette ki s a lezajlott egyházpolitikai viták alkalmával a képviselőházban előadója volt a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatnak, annak a melyet közelebbről a parlamentben most már mint miniszter fog védelmezni.

Élénk irodalmi munkásságot fejtett ki. Nem tekintve százakra menő értekezéseit, csak önálló munkáit soroljuk fel. Nagyobb munkát írt «A pénzbüntetés jogi természetéről», «A kiserletéről», «A tettesség és részességéről» (ez a munka két kiadásban jelent meg, a második kiadás 1893-ban teljesen átdolgozva, úgy, hogy csaknem új munkának tekinthető) és «A bűnvádi eljárás alapelveiről». Szakadatlanul dolgozott ezenkívül folyóiratokba, úgy hazai mint, külföldi szaklapokba. Legközelebb a «Strafgesetzbuch der Gegenwart» czimű vállalatban a magyar büntetőjogi

részt ő írta meg. A magyar tudományos akadémiának már 1886-ban levelező-tagja, majd 1892-ben rendes taggá választotta, s «A kiserlet és részesség»-ről írt munkáját a Stokoy-féle pályadíjjal tüntette ki. A magyar tud. akadémián kívül tagja még a francia «Legislation comparée» társaságnak, a német jogászgyűlésnek, a budapesti ügyvédvizsgáló és jogtudományi alalmazógatói bizottságoknak s a magyar jogászgyűlés állandó bizottságának.

A hírlapirodalomnak is tevékeny munkása Wallasics. Mióta a parlament tagja, a lapok hátsóoldalán gyakran találkoztunk nevével, s rendszerint a politikai élet egy-egy fogasabb kérdéséért vitatta.

A LEUKISMERET.

Elbeszélés. Irta Könyves Tóth Kálmán.

Ványi Sándor egészen a kapu ajtajúig kikísérte az orvost. Földulástól remegő hangon kérdezte:

— Tehát nincs más mód, hogy megmentssem feleségem életét?

Az orvos szárazon válaszolt:

— Am tessék kikérdezni az egyetemi tanárok véleményét. Én mást nem ajánlhatok. Feleségén, sőt még gyermekei életét is kockáztatja. Ismétlem, a mit mondtam. Családjának legalább egy par nyarat ott kell töltenie az ozondús, fenyős Kárpátok vidékén. Itt hiába szedi a drága gyógyszereket. A gyöngye, kimerült testszervezetnek a leghatasosabb gyógyszer is mérge. Nem bírja meg, összetöri menthetetlenül. Lássa, pénztárnok úr, található egy orvosra, ki másképpen tanácsol, de én a leukismeretrel is számolok. Isten velem ne vegye tanácsomat semmibe... a késelem megbeszélje magától.

Ványi Sándor csaknem táimolygva ment föl a második emeleti lakosztályába. Felesége, az az áldott lelkű asszony, ott feküdt, ágában hófehér párnán nyugtatva fejét. Halvány volt, mint az elfogyatkozó hold. Mellette két sápadt gyermek játszadozott. Az egyik mintegy öt éves fiúcska. Az eltört lábú babának faragott új lábát. Működését figyelemmel nézte egy három éves leánya. Bámulta a kis művészt.

— A mamát is meggyógyítom, — szólta a kis fiúcska, — ha majd doktor bácsi leszek. Ugy-e papa, én doktor bácsi leszek?

— Az ám, Pistikám, — viszonzá apja, — de még addig nagyot kell nőned és sokat tanulnod. A beteg asszony is mosolygott, a mint a kis fiu a baba eltört lábát engyette.

— Mindjárt kilenez óra, — szólta a pénztárnok, — sietnem kell a pénztárba, mert ma ugyancsak meggyűlik a dolgunk.

— Pedig ugyan fáradt lehetsz, — sohajtott Magda, — hiszen az egész éjjel alig hunyad be szemedet, pedig igazán kár volt főnn virrasztanod, hiszen sokkal jobban érzem magamat, nem gyötör annyira a láb. Ugy-e az orvos is azt mondta?

— Azt, lelkiem, — mondta vontatva férje, — de azt is hozzátette ám, hogy mihelyt javulófélben leszesz, fenyves vidéken kell eltöltened egy pár hónapot a kicsinyekkel együtt. Majd utána nézlek, hogy valami mellékvédelmet szerezzek, ha török-szakad, az orvos tanácsát teljesíteni kell.

— Hátha az ovadékból egy pár száz forintot előlegezhetne az igazgatóság. Tíz év óta meggyőződhetek becsületességéről. Nem szorgalmaztatd soha fizetésed emelését. Pontos, leukismeretes voltál, egy fillér hiányt sem fedeztek föl. Ha lelkök van s megtudják az okát kérelmednek, nem utasítják vissza.

— Mind szépen van ez elmondva, kedves Magdám, — rázta aggodalmasan a fejét a pénz-

tárnok, — de az igazgatóság nem léphet túl a szabályzat korlátain. Aztán az idén még jutalomra sem számíthatok, mert már egyszer utalványoztak ki számomra száz forintot, de az is elment...

— El ám, fölemlesztette az én betegségem, — tagolta lassan a beteg nő s két könnyesepp gördült alá halvány orcáin, — hát itthon maradunk. Ráparancsok magamra, hogy ne legyen beteg. Hidd el, az akarattal gyógyító hatása lesz. Aztán kíséltünk a városligetbe, földrúdlunk a Svábhegyre. Ez kevesebbe kerül, a míg oda leszel, az alatt ráérek terveket főzni, ha a konyhába még éltél nem főzhetek.

Sándor sietve ment a pénztárba. Akkorára már többen vártak reá. A banknak, melynél a pénztárnoki hivatalt viselte, jelentékeny váltóforgalma volt, s most a félév zártával ugyancsak sokan jelentkeztek a leszámitólók. Nem volt egy percnyi nyugta sem. Bizony, az álmatlanul eltöltött éjszaka után nem eshetett valami kellemesen ez az örökös pénzszámolás. Nehezen várta a délutáni egy órát. Agya kimerült, lábai alig bírták, idegesen reszketett, szemei majd le ragadtak. Már közelgett a zárás óhajva várt ideje, már alig jelentkeztek az ügyfelek. Leülhetett s édesen szunyókált, mikor hatalmasan becsapódott az ajtó. Fölebredt.

— No, esak hogy nem késtem el! kiáltott lihegve a betoppánú úr. Már megjelenése elárulta az igazi urat.

— Magam jöttem el — szólta mintegy mentetve magát, — mert titkárom véletlenül beteg lett s kabátja belső zsebéből egy nagy levélborítékba zárt csomagot helyezett a pénztár előtti kis asztalra. Azt a huszezer forintoskát hoztam meg. Ma járt el, ugy-e pénztárnok úr, a terminus? Talán tetszik ösmerni? Én gróf Somlyay Viktor vagyok.

A pénztárnok udvariasan meghajolva s aztán a követelési könyv illeté tételét megnézve válaszolt:

— Igenis, méltóságos uram, ma van a lejárat.

— Itt a pénz, kérem, vegye át, — szólván, a csomagot a pénztárnoknak adta át.

Százasok, ötvenesek szalagkötésben. Mind rendben. Tízezer forint. Aztán tíz ezres bankjegy.

A pénztárnok számította. Tíz darab ezres! Még egyszer megnézte s úgy vette észre, mintha még egy oda lenne tapadva. Tehát tizenegy darab! Minő ördögi véletlen játszik most vele gonosz játékok? gondolta magában Sándor.

— Megvan-e? kiáltott oda türelmetlenül a gróf, — kérem, siessünk, mert a lövésre kell mennem, már is tíz percet késtem.

Az ellenőr a másikkal szembe állván a fizetési nyugtát írta. Az igazgatósági napibiztos a fizetési tételt jegyezte.

Sándor a leukismeretével küzködött. Vívta azt az iszonyatos lelki csatát.

— Pontosan megvan, — fordult a grófhhoz, közönyös arcot szinelve, de úgy érezte, mintha valami fehér fátyol ilne a szemén. Az a tizenegyedik, odátévedt ezres ott hevert már az itató papír alatt.

A gróf, miután mindennel rendbe jött, udvariasan köszönve távozott. Sándor utána akart rohanni, tett is egy pár lépést. De e pillanában beteg neje, sápadt gyermekeire gondolt. Azoknak halvány arcai jelentek meg előtte s lábait legyökereztek, úgy érezte, mintha azok hirtelen nehéz ólommal változtak volna át. A gróf eltávozott. Sándor még egyszer utána akart kiáltani. Fel is nyitotta ajkait, de szó nem jöhetett ajkaira. Csodálatosan érezte magát. Ugy rémlett, mintha valami láthatatlan lény ölelte volna át térkeit s szorítaná le ajkait.

Az itatós papiros alól kivette az ezrest s észrevétlenül zsebébe csuszátta.

— Urak! — szólalt meg a napi biztos, — egy óra múlt, zárjunk! Pénztárnok urnak ugyan sok dolga volt ma, látszik is rajta, kimerült és sápadt. Tán csak nem beteg? — kérdezte résztvevőn, — pihenjen, mi az ellenőr úrral lezárjuk a könyveket s két órára tisztában lehetünk vele. Haza bocsájtsuk, vagy ledőlhet a pamlagra.

Sándor megfogadta a jó tanácsot. Lehunyta fáradt szempilláit s ébren álmodott. Azt a kérdést tette föl magának, ha vajjon lopott, csalt vagy sikkasztott-e ő most. Érvével vívott érvek ellen. Ha lelkiismerete lopással vádolta, mindjárt kész volt a mentséggel, hogy ezt lopásnak senki sem minősítheti. Még csak nem is sikkasztás. Azzal, ha az a véletlenül oda tévedt ezrest eltulajdonítja, nem károsít meg senkit sem. Nem a bankot, de még a gróft sem, hiszen ez az ezres a töméntelen vagyonu grófnak éppen annyi, mintha ő egy pár fillért adna valami béna koldusnak. Őt, mint pénztárnokot senki sem vonhatja felelősségre. Ki bizonyítja be, hogy abban a csomagban tizenegy ezres volt? Ha két ember csomagolta volna is be, egy ember adta az ő kezébe. Itt van róla a grófnak sajátkezű jegyzete: Tíz darab ezres. Nincs olyan bíróság, mely őt még csak gyanu árnyékával is terhelhetné, csak lelkiismereté ne üldöznék! De az már most is hangosan vádolja, de azt csak ő maga hallja, más senki sem. Aztán családja iránti kötelessége! Ez mindent elnémit. Lakatot vet még a lelkiismeretre is. Hiszen nem lopott, nem csalt. Ugy véletlenül jutott hozzá. Talán a jó Isten szánta meg. Nem, nem a jó Isten! Bizonyosan az ördög. De vannak ám jótékony ördögök is. Mintha látná még behunytszemmel is, a mint rá mosolyog. Olyan fekete, mint a korom, de nem iszonyatos, jóízűen kacag: no, Sándor, most már nem agódhatol... az orvos tanácsát megfogadhatod.

Mintha az álom kiment volna a szemeiből, mintha megfeszített idegei új erőt nyertek volna. Szilárd léptekkel járt a szobában, legalább azt hitte. Aztán vette a kalapját, köszönt az uraknak s haladt lefelé a lépcsőn. Ki, ki a szabad levegőre, az emberek közé; nyílt, fölemelt homlokkal. Csak az ezres bankó volt olyan nehéz, mintha apró pénzre lett volna felváltva. Húzta, erősen húzta lefelé a zsebé. Oda kellett tartania mind a két kezét, mert attól félt, hogy a teher alatt leszakad a zsebe s kihull az ezres, vagy talán ellopják tőle. A bank épületét elhagyván, azon tusakodott, hogy hol váltsa föl az ezresét. Az első jó ötletet mindig meg kell ragadni. A gyógyszerárban sokkal tartozik. Kiegyenlíti számláját. Fesztelenül lépett be oda. Ha netalán kérdeznék, a mi nem valószínű, hogy honnan vette a bankjegyet, készen volt a válaszzal, hogy felesége örökölt a nagybátyjától. A gyógyszerész kelletlenül fogadta. Ez sem szereti a hosszú várakozást, de mindjárt kiderült arca, mikor Sándor azzal köszöntötte, hogy a tartozását kiegyenlíteni jött.

— Ötvenkét forint! volt a rövid válasz.
Sándor kivette az ezrest s remegő kézzel nyújtotta oda.

A gyógyszerész nagy szemeket meresztett. Most a bankjegyre, majd Sándorra tévedt tekintete. Aztán elővett egy nagytűt üveget. Aláhelyezte a bankjegyet s nézte a számat.

Sándor ez a szokatlan figyelem nagyon kedvetlenül érintette. Mit akar ez az ember? Minek nézi őt, hogy még gyanakodni merészel?

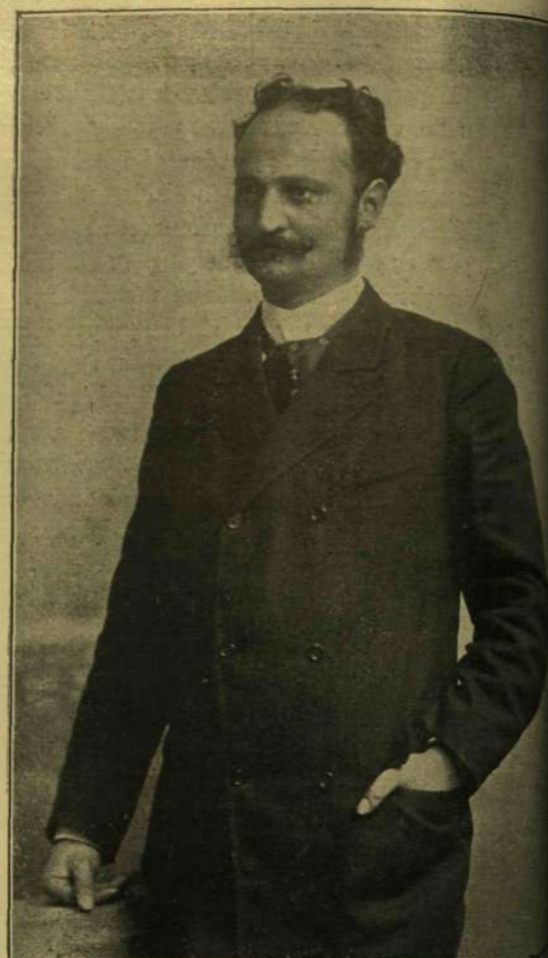
De a gyógyszerész nem jött ki a sodrából. Komoly arcot vágott, rázta gyanusan a fejét, miközben dünnnyögve ismételtette: sajnálom, igazán sajnálom.

— Kérem, magyarázza ki magát, mert velem szemben még senki sem járt így el.

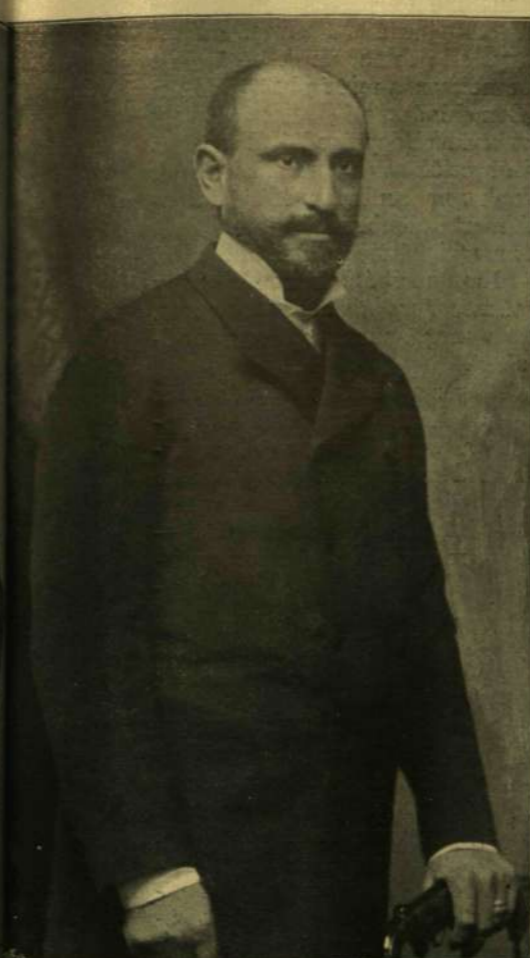
— Szívesen, uram, — szól az szárazon, —



BÍRÓ FEJÉRVÁRY GÉZA, HONVÉDELMI MINISZTER.



WLASSICS GYULA, VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER.



DÁNIEL ERNŐ, KERESKEDELEMÜGYI MINISZTER.



JOSIPOVICVS IMRE, HORVÁT-SZLAVON MINISZTER.



LUKÁCS LÁSZLÓ, PÉNZÜGYMINISZTER.



ERDÉLY SÁNDOR, IGAZSÁGÜGYMINISZTER.



PERCZEL DEZSŐ, BELÜGYMINISZTER.



GRÓF FESTETICS ANDOR, FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTER.

A Z Ú J K Ö N Y T A G J A I.

BÁNYFYAK A TÖRTÉNELEMBEN.

„Téves vélemény azt mondani, hogy: ez jó hazafi, tehát nem lehet udvaronc, és megfordítva: emez udvaronc, tehát nem jó hazafi. Sőt inkább udvaroncnak kell lennie, a ki tudni akarja, hogy a haza iránti szeretetet miként kell okosan használnia. Az udvari szolgálat és hazafiság, különösen egy jó és törvényes úton járó fejedelem alatt, nem ellensége egymásnak. Inkább kölcsönös útmutatói és elősegítői, mindkettőt fölbecsülhetetlen szemé annak a drága aranyláncznak, mely a fejedelem és a haza szívével oldhatatlanul összefűzi.”

Erdély egykori kormányzójának, a század ele-

nézze itt van a főkapitányság rendelete, mely szerint, ha valaki esetleg A. 27895. számú ezres bankjegyet hoz felváltani vagy azzal fizetni akar s azon a bankjegyen vérfoltok mutatkoznak: az illető tulajdonosok felszólítatnak, hogy a gyanús bankjegyet tartsák magoknál, az illetőt tartóztassák le. Ha ezt nem tehetik, lakását előzőleg puhaltják ki s a rendőrséget azonnal értesítsék. És lássa, Ványi úr, ez a bankjegy az, melyet a rendőrség keres. Mi okból, azt nem vagyok hivatva kutatni, de kötelességem azt visszatartani, mivel pedig önnek a lakását tudom, a jelentést ahoz képest teljesítem. (Vége 1897.)

jén élt Bánffy Györgynek a status 1790. évi gyűlésén mondott ezen szavai jutnak eszünkbe, midőn a közügyek intézésében nagy szerepet vitt család egyik ivadéka vállalkozik a fontos politikai feladatra, hogy a nemzet és korona kölcsönös bizalmát, normális viszonyát helyreállítsa, s a nehéz parlamenti válság kátyújából a kormányzat megrekedt szekerét kiemelni segítse. Valóban mintha br. Bánffy Dezső missziójára lett volna szabva az a program, melyet teljes száz évvel ezelőtt egyik őse oly bölcsen gondolt és érezett át, a kiről már születésekor megjövendölték, hogy nagy ember lesz, s a ki ezt a jóslatot fényesen igazolta is, mert Mária Teréziától Ferencz császárig négy uralkodónak birta teljes bizalmát, mint kolozsmegyei főis-

pán, majd alkancellár, s József császár hét szolgálattevő kamarásának egyike, végre, alig 40 éves korában, erdélyi kormányzó, a Szent-István-rend és Lipót-rend nagykeresztése, stb.

Nem első és nem egyetlen volt azonban ő az ősrégi nemzetség sorából, a ki az uralkodója iránti hűség tekintetében honfitársai előtt példaként világlott. Sőt ellenkezőleg, mintha a Bánffy-aknak különösen azt a küldetést szabta volna elé a történelem, hogy válságos időkben magukat a trón és király védelmében feláldozzák. Miklós, az első és néven, Nagy Lajos testét fedezve kapott Dalmáciában halálos sebeket, miután a horvátországi zavargásokat ritka eréllyel és bátorsággal elfojtotta; egy másik Bánffy Miklós Moldvában, Corvin Mátyás személye vé-

delmében ontotta véréit István vajda támadása ellenében. Ez és Mátyás király regényes szerelme felesége, a szép Bánffy Margit iránt, a magyar lovagkor legszebb emlékei gyanánt élnek a hagyományban.

A királyiránti hűség és baráti önfeláldozás legnemesebb példájaként áll előttünk a mindenkitől elhagyott Zápolya utolsó hívének, Bánffy János nádornak alakja is, midőn követte urát Lengyelországba, vagy midőn Dózsa lázadó pórsapataival küzdve, barátját, Drágffy Jánost, saját élete veszélyeztetése árán vágta ki az ellenség közül. Hősiesége megnyerte méltó jutalmát, mert a mohácsi csatában, lova lankadván, ő is majd oda veszett s csak Bakács Sándornak köszönhetette menekülését, ki vele lovat cserélt. Bakács török kézbe került, de Bánffy kiváltotta s menekülése emlékére Lindván szép templomot emelt.

Kitarás és óvatos körültekintés, a meggyőződés hajthatatlan ereje és okos elővigyázat: ezek azok a tulajdonságok, melyek a Bánffyak közéleti szereplését általában jellemezték, és ha a családi vonások átöröklődése késő nemzedékekre az életfáni bizonyosság pozitív támogatására szorult, ennek a Bánffyak érdekes bizonyítékait szolgáltatják. De senki se jobban, mint a kanonizálni is megkísérelt hajdani esztergomi érsek, Bánffy Lukács, ki tudvalevőleg Bélát nem akarta megkoronázni; de mikor bölcsességét, hű magyar szívét kiismerte, leghívebb emberévé lett. Ő és Bánffy Dénes, az első e néven, voltak azok, kik az Arpád-házi viszálykodások idejében, mikor Manuel görög császár fortélyai mármár azzal fenyegették az országot, hogy görög provinciáivá süllyesztik, e veszedelem elhárítására mindent elkövettek.

Zsigmond is nagy becsülésben tartotta, mint tudjuk, okos és vitéz főistállómesterét, Bánffy Pált, s őt majd olaszországi utazására, majd a bázeli zsinatra, vagy Csehországba vitte magával.

Azonban már a 15-dik század alatt kihal a történeti szereplésében oly fényes nevekkel dicsekvő nagy család fiága s az utolsó Bánffy-lány, Kata, férjével, Losoncziával egyesíti a Bánffyak ősi eszmerét, hogy négy fiával négy felé ágaztassa ki a losonezi Bánffyak közös törzsét, kik közül a negyedik, László, az, a kitől a mai miniszterelnök családja származtatja magát. Egy másik, a bonczhidai ág, csak a múlt század közepén elhalt Farkastól ágazik ismét ketté, György fia levén folytatója a másik bárói ág, míg Mihály fia a közelebb elhunyt Bánffy Miklós főpohárnok személyében az 1856-ban grófi rangra emelt ágat viszi tovább.

Homályosan sokat czélogztattak a lefolyt napok alatt arra a százados ellenségeskedésre, mely a Bánffy- és Teleki-családok között, mint egy Montecchi-Capuletti harc, újra meg újra felgyűl és sokan bele akarták játszani ezt a torzalkodást a válság körül folyt harcokba is. Ez a régi viszály történeti tény és kifejezését abban találta, hogy több mint száz éven át az erdélyi főúri családok többszörös szoros genealogiai keveredése dacára, e számos tagú két család közt nem volt összeházasodás. De hiba volna e hagyományok túlzott jelentőséget tulajdonítani, mert hiszen annak valódi oka már e század első évtizedeiben elenyészett a versengő két hatalmas család közt, nemcsak abból következtethetőleg, hogy Bánffy György gróf és Teleki Samuel gróf együtt viselték Erdély legnagyobb két méltóságát, amaz a kormányzóit, ez a kancellárit, hanem abból is, hogy ez időben már tényleg Teleki Ferencz gróf Bánffy Elizát bírta nőül, a két család tehát újra egyesült a rokoní frigyben.

Ismertük azt az Erdélyi közéletében lefolyt tragédiát, mely Apaffy fejedelemébe alatta a két család közt a százados gyűlölség magvát elhittette, a mikor oly ellenfelek álltak egymással élet-halálra szemben, mint Bánffy Dénes és a ravasz Teleki Mihály. Bánffy Dénes Erdély független állami létének volt erélyes bajnoka, hajthatatlan zászlóvivője: míg Teleki éles gyakorlati szelleme az osztrák házhoz való csatlakozást ismerte fel politikai szükségnek. De Bánffy, bár a fejedelem sógora volt, nem sikerült eloszlattatnia Apaffynak azt a gyanúját, melyet Teleki ügyesen tudott élesztetni, hogy t. i. ő titkon a fejedelemégre vágyik. Ellenfelei odáig tudták vinni a dolgot, hogy Bánffyt Bethlenben börtönre hurcolják s országgyűlést hívjanak össze, mely felette ítélkezék. Harminczkét pontból álló vádiratot szerkesztettek ellene, köztük olyanokat, hogy mindinkább és nagyobb pompával él, mint a mekkora egy magánembert megillet; hogy a fejedelmet nem tiszteli, sőt gáncsolja

hogy egyes nemesein erőszakoskodik, stb. Csery hozzáteszi, hogy: «ebben szegény feje hibás is volt; de mivel a fejedelmi süveg utáni vágyódását nem bizonyíthaták, tehát fölsem vették a vádpontok közé.» Az országgyűlés halálra ítélte Bánffy. Futár vitte meg a szomorú hirt Bethlenbe éjnek idején. Pataki István kolozsvári professzort küldték a fogolyhoz. Halkan lépett be ez történelmi s fel akarta ébreszteni Bánffy, hogy felesége ne hallja a leverő újságát, de a szerető asszonyt fölébresztette aggodó szíve. Most Pataki deákiú igy szól: «Keljen föl Nagyságod és készüljön a halálra; itt az ítélet, meg kell halnia.» Az asszony rosszat gyanított, hogy deákiú beszéltek s faggatózni kezdett, úgy hogy Bánffynak és Patakinak végre is mindent be kellett vallaniok. A gyenge szívű asszony ajúlva esett össze. Bánffy pedig halkán elkezdett imádkozni. A pitvarban egy szőnyeg volt kiterítve; Bánffy háromszor körüljárta, de nem akart letérlelni. Ekkor Csáky László megszólalt: «Ugy kell lenni, uram!» Pataki vigasztalva bátorította, mire Bánffy letérdelt, a pallos megvilant s Erdély legmakacsabb feje a porba gurult. Nem menthette meg a szerencsétlent jóakarója, a fejedelemlő sem, bár rábírta Apaffyt, hogy a kivégzési parancsot visszavonja; de késő volt; a kegyelmet vívó hírnök már nem találta életben.

Különös véletlen, hogy Bánffy Dénes fia, György, az első erdélyi kormányzó lett az alatt az osztrák uralom alatt, mely ellen atyja összeküzdött. Ő atyja végzetes tulajdonaiból mitsem örökölt, s bölcs és mérsékelt élete ép oly józan, ép oly kibékítő volt, mint halála. Mikor érezte, hogy el kell bucsúznia a világtól, magához kérette Kirebbaum tábornokot, búcsút vett tőle s jóindulatába ajánlotta Erdélyt. Azután a gubernium tisztviselőitől is egyenként bucsúzott el, kölcsönös szeretetre, egyértékre buzdítva őket. Egy hosszú levelet íratott a császárhoz, bocsánatát kérve hivatalában elkövetett netaláni mulasztásaiért s pártfogásába ajánlván Erdélyt és családját; azután asztalost hivatótt, elkészítette koporsóját, szeme előtt húzatta azt be feketével, leányával kiszabatta és megvarratta a szemfedőt, halotti leplet és vánkost, azután előhívta két fiát s átadta nekik azt a két ajándékozási oklevélet, melyekkel a császár egyiknek a kolozsmegyei, másiknak a dobokai főispánságot életfogytiglan adományozta. Rendelkezett, hogy milyen ruhában temessék el, s papját hívatta cesendes és bátran halt meg. Haláláfordalmi közepete is végperczeg tanusított lélekjelentét és elszántságát még a német urak is esodálták. Egy éven át fekött Szebenben; azután nagy pompával Kolozsvárra szállították, hol felesége és gyermeke mellé temették.

Mint egy késő utódjához intézett intelem, úgy hangzott utolsó bucsúszava a katolikus Hallerhez: «Ti vagytok most az országban az erősebbek; ne igyekezzetek vallástokat más vallások elnyomásával terjeszteni, mert Isten megbüntet érte.»

két orgyilkos nem akart fölmunkát végezni; az ajtó és ablak közt földre terítve a sebesültet, tökéletesen felkoncolták. Egyetlen szó sem hagyhatta el a boldogtalan ember ajkát, szemeit gyilkosaira merszette múlt ki.

A gyilkosok egyike ugyanaz a Pansechi volt, kit tíz évvel előbb Riario arra bérrelt fel, hogy törött Medici Lorenzo szívébe szúrja.

Igy végezte életét negyvenöt éves korában Katalin első férje.

E közben a megremült cselédész esztét vesztes rohanat Katalinhoz s elfojtott hangon adta tudatára, hogy Riario meghalt s gyilkosai kétségkívül családját is ki akarják irtani.

Nem volt veszteti való idő. Katalin helyzete egész borzasztóságának tudatára ébredve, gyorsan eltorlaszolta lakásának ajtaját; egyszer-s mind parancsot adott a cselédésznek, hogy ragadjon fegyvert, míg asszonyait az ablakhoz rendelte, hogy teljes erejükből segítségért kiáltanak.

Úgy de az összekülvök párthivei sem maradtak télenül s összegyűjtötték barátaiikat, hogy harcra keljenek Katalin háznépével. Ez pedig nem sok volt. A palota cselédészé szétfűtött a merre látott. Katalin védelem nélkül maradt anyjával, Stella nővérével, gyermekeivel, s két dajkával. Az összekülvöknek csekély erőfeszítésükbe került betörni az ajtót s az egész családot foglyul ejteni.

Látva Katalin az ellentállás lehetetlenségét, egyenként megölette gyermekeit, s azzal büszkén méltóságosan lépett hóhérai elé, kiket nem magatartása egészen lefegyverezett. Senkisémmerte őt és övéit bántalmazni. Mindössze a harmaiak egyike vett bátorságot magának Katalin nővére kebléhez nyúlni, hogy lássa, nem rejte-e ott nyakláncot vagy más ékszereket. De egy erőlyes arculütés, melyet a fiatal lánytól kapott, hamar észterítette.

Gyalog, sötét éjben, fegyveres lázadóktól környezve kísérték Katalint és családját az Orsiak házába fogolyként. Nyomban rá megkezdtek a palota feldúlását. Mindent szétördtek, mindent elharcosoltak, aranyat, ezüstöt, drága kőveket, fehérneműket, s a lovakat az istállóból. Girolamo holtestét levették az ablakból, hogy meggyőzők a kételkedő népet haláláról.

Még azon éjtel tanácskozásra gyűltek össze a lázadók az Orsiak vezetésére alatt, s elhatározták, hogy nem adják át a várost másnak mint a pápának, s a polgárság megörzi szabadalmait.

Katalint ezalatt egész családjával a San Pietro bástyába kísérték át, hol egy szűk teremben húzódtok meg hat gyermekekével: Bianca, Ottaviano, Caserio, Livio, Galeazzo és Sforzínóval, kik közül utóbbi kettő még csecsemő korban volt, továbbá anyjával, a szép Lucrezia Landrianival, annak másik leányával, Stellával és végre meggyilkolt férjének egy Scipione nevű természetes fiával, kit azonban Katalin, mint azon kor szokásai engedték, nemcsak saját gyermekeivel együtt nevelt fel, de öszintén kedvelt is. A kiállott remélet hatása alatt a két dajkának elállott a teje s a kis Sforzino panaszos sírásai kétségbeejtették anyját, de nem segíthették. Hiába kért, könyörgött a büszke úrnő, mindenki érzékenen maradt, végre a szomszédból magyanehezen kerítették egy bölcsőt, melyben az éhes csecsemőt elringathatták.

Csak Ravalдино és Schiavonia várat tartották még Katalin hú emberei. Amannak várnagya Tommaso Feo, ellátva Katalintól azzal a titkos utasítással, hogy semmi körülmények közt fel ne adja a várat. Katalin futárjait ugyan is már útnak bocsátotta Milánóba, Bolognába, hogy sürgős segélyt kérjenek, míg a lázadók a pápa segélyesapataira számítottak. Sok függött tehát mindkét részről a vár bérésától. Az összekülvök mindent elkövettek, hogy Katalint a vár feladására rábírozzák. Katalin látszólag beleegyezett tudta, hogy utasításai mindenben elvetve lesznek; nem támasztott tehát nehézséget, midőn a lázadók a vár alá vezetve, felszólították, hogy várnagvához maga intézzen egy beszédet.

Katalin a bástyák alá állt s mikor Tommaso Feo alakja feltűnt a terrasszon, fölkiáltott hozzá: «Add meg magad ezeknek, különben halálra küldenék, gyermekeimmel együtt.»

«Csak darabokra szaggatva távolíthatnak el innen, — hangzott vissza a várnagy válasza, — nines erő, a minék engedjek.»

Ugyanez a jelenet ismétlődött Schiavonia vára előtt is, hol Bianchino és öcsése vonták meg magokat, elszántan a kitarító védelemre.

— Oh várnagy, add fel a várat, — fordult Katalin a parancsnokhoz, a mint a bástya fokán megpillantotta Bianchint.

— Bocsánatot kérvén Nagyságodtól, de a várat nem Nagyságodtól vették át és nem is adjuk fel, sem Nagyságodnak sem senkinek. Meltőzöttassanak odább állni, mert különben lövőtűnk.

Másnap ismét megkísérlették Ravalдино alatt az egyezkedést Katalin útján. A szep asszony hazug könyveivel, mézes szavaival, kérte a várat, de nem ingathatta meg Tommaso Feo rendíthetlen elhatározását.

— Volnék csak egyszer benn és beszélhetnék négyszem közt, — szólalt most meg szinlelt forrrengéssel a csalfa asszony, környezetéhez fordulva, — nem kétkedem, hogy módját tudnám ejteni annak, hogy teljesítse óhajításomat.

— Meglehet, — viszonzá a várparancsnok, — azt semmi esetre sem tudnám előre megmondani, hogy mit tennek ez esetben; de meghallgatnám a föltételeket.

Úgyde az összekülvök részéről a lépés erőlyes ellenzésre talált. Sokkal jobban ismerték és félték Katalint, hogysem bízhattak volna szándékai őszinteségében. Végre mégis meggondolták, hogy kezei közt tartják Katalin gyermekeit minden eshetőségre, másrészt a milánói herceget, Katalin bátyját sem akarták azzal ingerelni, hogy megtiltsák hógának a szabad egyezkedést alárendeltjeivel. Minde tekintetek Katalin javára döntöttek el a kérdést, s daczár az Orsiak tiltakozásainak, megengedték neki, hogy a várba bemehessen, ha tuszul hátrahagyja gyermekeit, s kötelezi magát, hogy három óra alatt visszatér. Nagyon kevéssé láttak bele Katalin lelkebe. A mint a felvonó hid leereszkedett s Katalin rálépett a dobogóra, arezkifejezése egyszerre megváltozott, a győzelem derüje ilt vonásaira, hátrafordulva, fitytel hanyt ellenségeinek s azzal eltűnt tekintetök elől.

— Végre itt hát nincsenek se gyilkosok, se árulók! kiáltott fel Katalin, a mint a várkaput beeszküdni hallotta maga mögött. Űdv neked kedves Tommasino, — szolt a parancsnokhoz fordulva, — ide bent sokkal jobban érzí magát az ember.

És ki sem pihente magát, már intézkedett, hogy felállítsa ágyuit a város lövetésére az esetben, ha visszamaradt gyermekeinek csak hajok szála is megörbűlné. Érdekemben állott kimutatni, hogy bosszujja borzasztó leend.

Szégyenkezve és fogsikorgatva nézték a készülődéseket a kijátszott lázadók, kik elég együgyűen hagyták kiskikáni kezeik közül a kigyó-simáságu asszonyt.

Ekkor az Orsiak, hogy Katalint megadásra bírják, elhatározták, hogy az utolsó eszközhöz folyamodnak. Elővéttették háznépét és gyermekeit és felállíttva a vár alatt, késsel kezökben mindannyit lemeszárállással fenyegették, ha Katalin meg nem tartja ígretét.

Első volt a dajka, kit halállal fenyegettek, ha parancsaiinak nem engedelmekedik. Késégbeesett kiáltással szölongatta úrnőjét, de Katalin nem jelent meg, az elővigyázó Tommaso Feonak volt gondja rá, hogy eltávolítsa asszonyát a vár belső termeibe, honnan mitsem hallhatott. Látva távollétét, a hü cseléd a parancsnokhoz fordult, isten szerelmére kérve őt, hogy adja fel a várat, ha nem akarja, hogy ártatlan csecsemőit véres halállal veszessenek.

Tommaso felett Katalin helyett, csak annyit ismételve, hogy úrnője nem hajlandó a várat feladni. A mi a gyermekeket illeti, jól gondolják meg, mit cselekesznek, mert azok a hatalmas milánói herceg atyjafiai.

Most a dajkát elvezették s Katalin hógát Stel-lát állították helyébe.

— Katalin, Katalin! — siránkozott a szegény lányka — parancsold, hogy a várnagy nyissa meg fülét az irgalmasság előtt. Ha fel nem adják a várat, ellenségeimk megeküdték, hogy kardra hányják hát fiadat, anyádat és engem.

Mindig és megint csak tagadó volt a várnagy válasza. A grófnó — ugmond — beteg és ágyban fekszik; ő nem adja át a várat. Tegyenek a gyermekekkel a mit akarnak. Jól tudja, hogy ha visszaadnák is gyermekeit Katalinnak, előbb megmérgeznék, hogy rövid idő mulva meghalja-

nak. Katalin el van szánya, hogy élve nem hagyja el a várat. Különbén is már áldott állapotban van s születendő magzata boszut fog állani mindannyiokért. Aztán meg még fiatal, újra férjhez megy és lesznek még gyermekek.*

Az Orsiak azonban még mindig nem hátráltak meg. Hátra volt a legerősebb eszköz: a gyermeki könnyek harezba vitele. A kis Ottaviano lépett elő s zokogva, reszketve sirta el a betanított mondókáját:

— Oh kedves anyám, az isten és holt atyánk emlékére kérek, adja át a várnagy a várat, hogy megmenekülhessünk a haláltól, melyre különben szántak bennünket. Minden hitűnkét, reményűnkét vesztettük e változandó világban, már csak megváltónk és a lábainál kesergő szepöltlen szüzanya kezeibe ajánlom magamat, hogy mentsem el a rettenő sorstól minket, szerencsétlen gyermekeket, kik ártatlanok vagyunk annyi gonoszság közepett.

Ez volt a legnagyobb megpróbáltatás Tommaso Feora nézve. Hobba is merték szavai fölébe jutnak anyjának, tudta, hogy a szülői szeretet fölébredő ősz-töne mindent kockázthat. Hirtelen egy mentőgondolat jutott eszébe. Nagy zajt ütített katonáival, hogy elnyomja a gyermek rimánkodó hangját s ugyanekkor néhány puská kilövésére is jelt adott. A tüzelés megkezdése szét riasztotta a lent álló tömeget, mely hanyatlomok futott szét, magával vive Katalin anyját, nővérét s gyermekeit is.

De a látma Katalint is fölébresztette álmból.

Ugy vélte, mintha nevét hallotta volna kiáltani; figyelve egyenesedett ki: áru-lásra gondolt. Egy ugrással kint termett ágycból, ugy a mint fekött, egyingben meztitáb, kibontott hajjal leszaladt a lépcsőn, hogy megtudja a zaj okát. Szerencsére szembe ment vele a várnagy, ki megnyugtatta, hogy semmi baj nines, csupán néhány engedetlen katonára ijesztett rá a lövésekkel.

Pár napra rá hírnök érkezett Bentivoglióból Forlíba, azzal az izennel, hogy helyezték vissza Katalint tüstént jogába, gyermekeit bántani ne merjük, különben a milánói herceggel együtt meg bajok. Hidegen, megvetéssel fogadták e fenyegetést a forlíbeliek, hívva a pápa el nem martható segítségében.

De a pápai sereg nem sietett életjelt adni magáról, a nép nyugtalanul léste a fejleményeket s a mozgalom vezetői egy ideig hamis bullák és brevék kóholásával igyekeztek a közhangulatot a forradalom mellett megszilárdítani. Ellenben Bentivoglióból mintegy 12,000 ember érkezett, hogy egyesüljön Katalin haderejével s ezek For-lítól alig öt mérföldre ütöttek táborn, várva a további parancsokat.

A városból kiküldött kémek rossz hírekkel tértek vissza; arról értesültek, hogy a támadó sereg útban van, hogy éjnek idején törjön a városra s kardéltre hányjon mindent. Páni félelem fogta el a lakosokat, nem volt semmi mód az ellenállás szervezésére. A nép mindinkább kezdett elfordulni előbbi vezetőitől s árulóknak, hazagyilkosoknak szidta őket. Katalin pedig e közben néhány bszédet lövetett a városba, melyek irott proklamációkba göngyölvé a következő izenetet tartalmazták:

«Forlíbeliek! Küldjétek halálra ellenségeimet. Igérem, hogy ezért mindig hálas lesztek hozzátok. Gyorsan cselekedjétek, misle féljétek. A milánói herceg kapuitok előtt van, nemsokára elnyerétek jutalmaitokat, az ellenség pedig a megérdemelt büntelést!»

E proklamációt sokan olvasták, bátorságot öntött az Katalin párthiveibe és esüggedést az összekülvöknek szívébe. Az ügy valóban veszve látszott. Képtelenek lévén a várost és családjaikat megmenteni, csak saját menekülésükre gon-

dolhattak meg. Pedig az idő sürgetett. Nem habozhattak. Egy sötét éjjelen a két Orsi három fiával, két unokaöccsével, Ronchi és Pansecki, barátaikkal, mindenöket hátrahagyva futásban keresték menekőköket.

Távözásukkal, mintha lidércnyomástól menekedett volna meg Forli polgársága, egészen megkönnyebült. Nyomban, a mint e szökés tudomásokra jutott, tanácskozni gyűltek egybe s ez alkalommal elhatározták, hogy Katalinnak felajánlják a várost s fiát, Ottavianót elismerik urokl. 1488 ápril 30-án történt e nevezetes fordulat.

Katalin szörnyü boszut állt férje gyilkosainak hívein. Azok egyikét, kik Riario hulláját a várból ledobták, nyakára hurkolt kötélen ugyanazon a helyen bocsátatta le. Ugyanaz a sors érte az elmenekült Ronchi unokaöccsét, Pagi-liarínót. Nyakánál fogva kötéllal egy erkély oszlopához kötötték, aztán a hóhér egy csapással elmeszte a kötelet, hogy a test a mélységbe zuhan. Az Orsiak házat szétlútták s az öreg Orsi Andreót, hátrakötött kezekkel, kényszerítették

* Ezt a rettenetes szót némely történetíró, nyilván alapítatlanul, egyenesen Katalin szájába adja, ki így kiáltott volna fel egy leirhatlan mozdulattal: «Balgata-gok, nem gondoljátok meg, hogy módomban van még másokat szülni?» Hogy Katalin ez időben tényleg áldott állapotban volt, mutatja fivérének, a milánói hercegnek Mátýás királyhoz intézett levele, melyben így emlékezik nővéréről: «gravidá emimest.»



SFORZA KATALIN.

Giorgio Vasarinak a florenzi Palazzo della Signoriában levő fresko-festménye után.

végig nézni hajléka pusztulását. Majd löfarkhoz kötte, háromszor huzcoltatták körül a piacon. Ekletlenül megcsontított hulláját földarabolták s egy katona véres szívére kitépvé, szájához vitte, beleh-rapott.

Beteljesült hát a rettenő jóslat, mely-lyel Sforza Katalin demoni boszúja fenye-gette a forlíbelieket a ravaldinói vár fo-káról:

— Megölték a férjemet, — kiáltott, — én majd a kutyákkal falatlak fel ben-teneket!

A GYALOGSÁGI LŐFEGYVER HATÁSA.

Ezelőtt negyven évvel a gyalogság kato-na 27 gramm súlyú ólomgolyója, 300 méternyi távolságra már nagyon csekély áttörő erőt fejtett ki s még a leggyesebb legény is percenként három lövés alig tehetett. Harmizón tőtény még a legvé-resebb esata napjára is elegendő.

Ma napság a nyolc milliméteres is-métlő puská 14—15 grammos golyói há-romszáz méternyi távolságból négy egy más mögé állított ember testén repül-nék át, a katona minden elhamarkadás nélkül 15 lövést tesz percenként, miert is átlagosan háromszáz töltény jut egy-egy emberre. Egy szóval az 1886-iki minta után készült puskából tiszzer töb-bet lehetlőni, hordereje tiszzer nagyobb, áttörő ereje pedig ötször nagyobb, mint ezt az 1853-ban használatban volt fegy-vekreklő tapasztaltuk.

Már pedig Napoleon az 1777-iki pus-kákról azt mondta, «hogy a leghatalmasb fegy-ver, melyet az ember valaha hasz-nált.» Amde a haladás netovábbját e részben még korántsem érte el. Az európai hatalmasságok ki-vétel nélkül Lebel ezredes löfegyverét és Vseile mérnök füstnélküli puskaporát fogadták el. Ma-gától értetődik, hogy az ipar és kereskedelem terén feltűnő szedelligészerü versengés még ezen találmányok eredetiségét is meghamisította. Tényleg 1886 óta az európai seregek gyalog-sága a 7—8 milliméteres ismétlő puskával van ellátva, melynek rez, nikel, vagy egyéb, küllö-nösen e czélra készült bronzvegyüleges fémhü-velybe burkolt kupalakú golyói, másodpercen-ként 650 métertől 2000 méterig fokozódó gyor-sasággal repülnek. Ily formán biztosra vehető, hogy egy bárhol és bármely népek közt vivandó nagy háboru, oly irtozasos, olyan vérontással fog járn, a milyenről még fogalmunk sem lehet. A győzelem tehát azé lesz, a ki erejét ügyesebben használja fel, vagy pedig a ki esetleg még hatá-sosabb fegyverrel jelenhet meg a csataterén. E réven egy európai hatalmasság katonái intéző körei oly fontos lépést tettek előre, melynek je-lentőségét még kevesen sejtik. Ugyanis egy 6

EGY KALANDOR-NEMZETSÉG A XV. SZÁZADBAN.

Történelmi rajz. (Folytatás.)

Riario vacsorájánál ilt, mikor a három orgyilkos, Checco Orsi, Pansechi és Ronchi, talpig fegyveresen, ruháik alatt elrejtett törrel behatol-tak a palotába. Elöl Orsi ment, kinek mint arany-kulesosnak és a város főemberének szabad be-járása volt a palotában. Két társát kívül hagyta, s maga elszántan benyitott az ajtón, hol Riario néhány jó embere, Corradino Feo, Girolamo de Castade s kamarása társaságában mitsem sejtve derült beszélgetést folytatott.

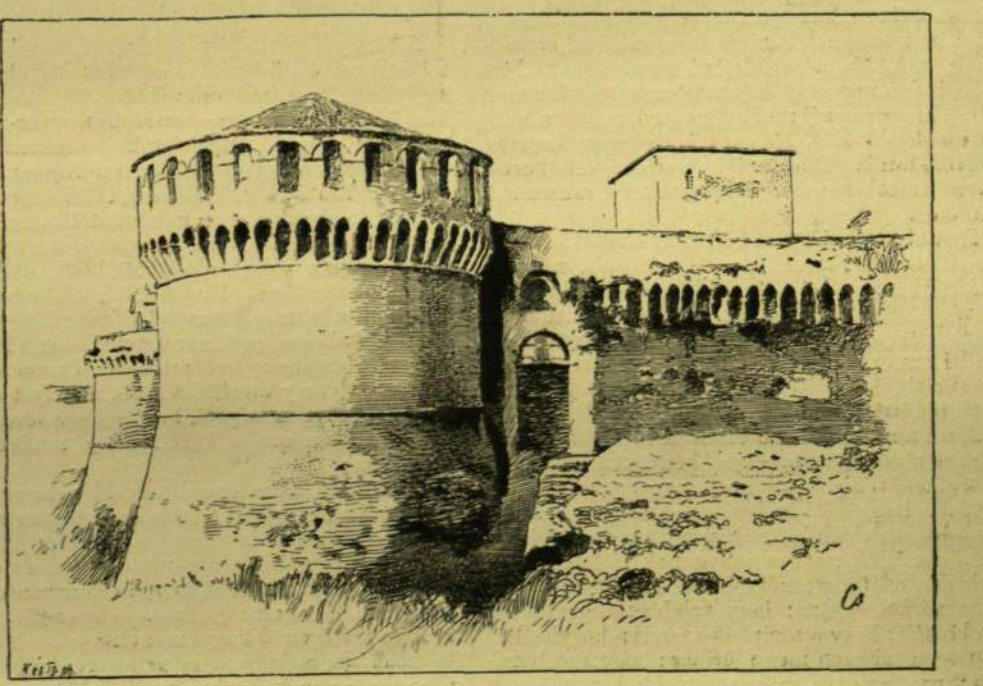
Alig pillantotta meg Checco Orsit, feléje nyújtva kezeit vidáman szólította meg.

— Nos mi dologban jársz kedves Checco? — Egy barátom levelét akartam megmutatni, — válaszolt Checco, átnyújtva neki a készen tartott levelet.

De egyszer-s mind lopva kezébe csúsztatta ruhája alatt elrejtett törést s abban a pillanat-ban, midőn Riario hátra fordult, villámgyorsan szúrt jobb melle felé.

— Ah áruló! kiáltott fel a megsebzett, s két lépést tett, hogy az asztal mögé rejtőzzék, s onnan Katalin szobájába meneküljön, de a kint álló Ronchi és Pansechi, hallva kiáltását, be-rontották s az áldozatot hajánál fogva vissza-vonszolták.

Az első szúrás nem volt még halálos, de a



1064A VÁRANAK DÉLNYUGATI SZIKLABÁSTYÁJA.

milliméteres puskát szerkesztettek, melynek lövegei még három kilométernyi távolságra is teljes erővel hatnak.

Már most hol van az a sereg, mely, mint az oroszok Plevná alatt, a halál ezen zónáján keresztül bizonyos támadással haladhatna előre? És mi történik, ha ennél még 'jobb' puska készül.

A hadászat tudományos számításán alapuló elveit a gyalogság löfgyereinek iszonyú golyózapora semmivé fogja tenni.

Mást kell gondolni. Ez a más pedig nem egyéb, mint a puskatiz elleni védelem, vagyis annak lehetővé tétele, hogy a harc eldöntését a csapatok kézi túsja előzze meg, mely ilyformán sokkal csekélyebb véráldozatokba kerülne.

A st.-cyri katonai akadémiában tett kísérletek világosan kiderítették, hogy a mostani löfgyerek hatása a katonák erkölcsi erejét és idegrendszerét okvetlenül tönkre teend, mert végre még a legbátrabb és legelzántabb ember is hosszabb ideig csak akkor állja meg a helyét, ha ellenfelét látja s szemmel tarthatja, végül pedig neki is ronthat. A férfias bátorság akkor nyilvánul, ha a veszélyt felismerve, ellenfelünkkel szembeszállhatunk. A harc és küzdelem minden egyéb mozzanata az idegek pillanatnyi befolyása alatt áll. Képzeljünk el két egymással harcoló, teljesen egyforma erejű csapatot. Az egyik csapat három kilométernyi távolságban, az ellenség állását nem ismerve, annak látványlatába jut és néhány perc múlva a létszám kétharmadát elveszti a nélkül, hogy tulajdon védelmére valamit tehetett volna. A tisztjeitől megfosztott legénység mindenképp meghatárolt s vajmi kevés kihatás van arra, hogy ismét előre vihető legyen. A francia Lebel, a német és osztrák-magyar Mannlicher, az angol Lee-Edfort, az olasz Vitali, a svájci Schmidt, a dán Krog-féle, végre a 94-es számmal jelölt orosz puskák nagyon csekély eltéréssel a harc ilyenformán lefolyását teszik valószínűvé. A Szebasztopol, Solferino, és Gravelotte harczterein döntő szuronytusa ideje mindenkori elmúlt.

A jövő titkának fátólyát csak a tudomány haladása fogja föllebbenteni.

MEGYVELEG.

* Expedíció a déli sarkhoz. Belgiumból a jövő év szeptemberében jól felszerelt expedíciót küldenek a Déli-tengerre, hogy a Cap Graham keleti részén a Jason-expedíció nyomán haladva, a mennyire lehet, előrehatoljon a déli sark felé. A téli évszakot a déli sarkkör elviselhetetlen hidegei miatt az expedíciót Indiai óceán eddig ismeretlen részeinek a kutatásával fogja töltöni, hogy azután újra folytassa útját a délsarki tájakon. Az expedíciót 18—20 hónapra tervezik.

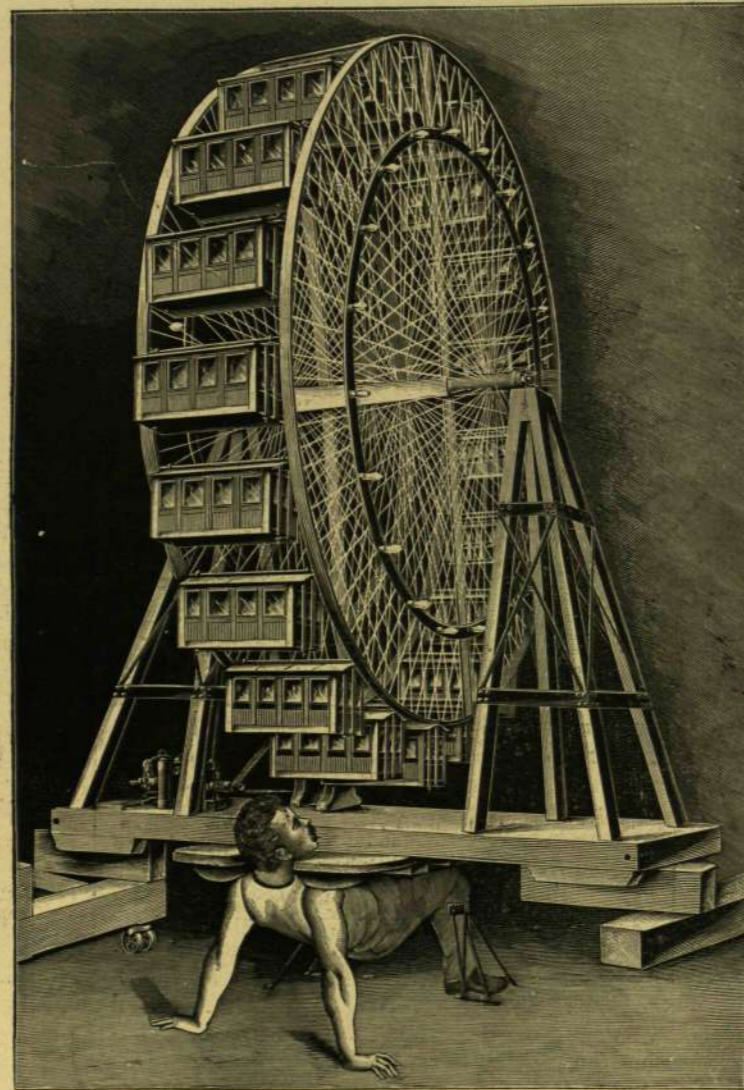
* Beszélő óra. Egy genfi órányeltes zsebszámológépet, melynek benseje fonográfal áll kapcsolatban; ezen 48 beszédet lehet visszaadni, azaz 12 óra alatt minden negyedét. Egy rugó megnyomása után az óra hangosan szól: 'Egy negyed négyre', vagy más megfelelő időt. Ha ezt a költséges módszert a toronyórákon is alkalmazzzák, művelődésünk kerülő utakon ismét visszatér a bakterek és műszerek dívatájak.

* Remete Szent Péter 800 évvel ezelőtt kezdette meg Clermont-Ferrandban szónoklásait, melynek következtése a keresztet hadjárattá lett. E kis francia város most e nevezetes esemény évfordulóját az ünnepek egész sorozatával akarja megülni. Az egyházi ünnepek kívül lesznek történeti jellegű körmenetek, lovagjátékok, torna-gyakorlatok, régészeti kiállítás és több más.

* A mi a nőknek lehetetlen. A legészintebb nő, ki korát s rútságát bevalja, kénytelen eltagadni a következő dolgokat: hogy nagyon erősen bevan fűzve, hogy a lábán levő cipő nagyon szoros; hogy a balján előbb kifárad, mint tánczos; hogy épen olyan korú, mint a milyennek látszik; hogy öltözködésére 10 percnél több idő szükséges; hogy valaha várat magára; hogy valaha meggyőződése ellen beszélt; hogy a pletykák szereti; hogyha hajdon, igen szívesen mene férjhez; hogy szebb ruhát akar, mint a milyen legjobb barátjának van; hogy türelmetlen s különösen, hogy ok nélkül cselekszik s nincs igaza.

* A Niagara-vizesés korát a tudósok nagyon különbözőképp határozták meg. Elliot 1790-ben 55000 évre tette, a híres Lyell 1840-ben 35000-re, Woodvart 12000-re. Másrészt Gilbert csak hétezer évről beszél. Legújában Spencer brooklyni tanár tett kutatásokat e tárgyban s azt állítja, hogy a Niagara folyó 32.000 éves. Körülbelül ezer víz-esés nélkül vitte az Erie-tó vizét az Ontario-tóba; de mivel ekkor az Ontario-medre súlyosodt, a hatalmas palaretegen fekvő mészkő elmosásával megkezdődött a vizesés. A geologiai munka meg most is tart és Spencer számítása szerint a vizesés esése méreke már 5000 év múlva eléri az Ontario-tó medrének a szintjét s így megszűnik. Más számítások szerint azonban a vizesés évenként csak 82 cm-nyit haladt előre s így csak 40000 év múlva szűnik meg teljesen.

* A rovarok színérzéke. Igen sok rovar különös szeretettel viselkedik némely színek iránt. A czitromlepké a káposzta sárga virágát szereti. A fehér lepke gyakran száll papira vagy zéngablak fehér betűire. Más lepkék vérpíros virágokból szedik a mézet. Lubbock kutatásai szerint a méhek kedvence színe a sárga és narancsszín s csak ezután következnek a fehér, zold, piros és kék. Rendesen azonban a méhek egyforma virágokat keresnek fel.



ERLŐMŰVI MUTATVÁNY HINTÁS KERÉKKEL.

A Magyar gazdaság-történelmi szemle 1-ső évfolyamának 4—5 füzete, megjelent. Régebbi gazdasági életünkre nézve ezen hézagpótló munkát Pálkert Alajos szerkeszti s az országos magyar-gazdasági egyesület adja ki. Megjelenik havonként kétszer, előfizetési ára egy évre 3 forint. A jelen füzetben Tagányi Károly a magyarországi földközösség történetéről értekezik alaposan és behatólag, azután érdekesebb adatokat olvashatunk a Thökölyi Imre fejedelem gazdaságának viszonyairól, 1684-ből, a Lehoczky Tiadar közlésében, Virág Elek a Rozgonyi uradalmat írja le, míg Köseceghy Sándor Magyarország 1737—38-iki árforgalmáról, továbbá az 1720-ik évi összeírás eredményéről értekezik Szamota István Rákóczy György utasítását közi, a melyet valamely emberéhez irt, a végből, hogy milyen lovat vegyen neki? Erre nézve a következőleg rendelkezett a fejedelem:

1. Hogy én álám csendes-lovat vehessen, olyat mindazáltal, kinek lovaga is meg legyen valóban; itt pedig az csendességet én az felülésről értem inkább, hogy az felülés várná csendesen s engedelmesen. De azt kívánom, hogy az ló ugyan valóba jó lovasági ló lehetne jó futó, jó nyargaló, jó lábú. 2. Erre kell igen ó megylemmel vizgány, hogy az ló erős szája ne legyen, mert az erős száju ló merő ellenség, és ha különben annál jobb nem volna is ez világon, de csak mit sem érne, ha erős száju lenne. 3. Hogy az ló épp s ne béna legyen. 4. Vala-

mi kezes ne legyen. 5. Hogy ne legyen valami agy marha, hanem ha lehet, lenne gyermekded ló, hét vagy nyolczad fut. 6. Arra is igen reá vizgályozni ó kegyelme, hogy ne valami gyenge lovat vegyen énnem, hanem az minemő testes nehéz legény vagyok én, én álám való vastag öreg lovat vehetne ó kegyelme. 7. Hogy valami rozos erkölcsű, félreig, vagy ki magát ördöglené, s el nem menne ember alatt, olyat ne találjon venni, vagy farka csavarót, mert irt álál illetlen és gyalázatos az farka csavaró ló. 8. Hogy az ló lenne szép természetű öreg ló. Elég kivánság egy lótól.

* A tengerek állatvilágának tanulmányozása újabb időkben nagy lendületet nyert az ugynevezett biologiai állományok létesítése által, melyek között még ma is a nápolyi a legnevezetesebb. A legészintebb ily állomás a Fehér tengeren Solovetiki zárdában van, mely télen nyolcz hónapon át egészen elzárt a világtól, de a melyet a rövid nyár alatt 10—15000 orosz zarándok látogat meg. Ezen a zord helyen, hol növény is alig terem, 1881-ben Wagner pétervári tanár biologiai állományt létesített, melyben évente 13 orosz egyetem tanár vagy más zodog dolgozik. A zárda lakosságának egy része azonban nem szereti a 'féreg-fogókat' s nagyon világiasnak tartja ezt az intézetet a kegyes zárda czéljaitoz képest.

* A legnagyobb falevelek a pálmák között vannak. Az Amazon partján tenyésző Maja pálma (Mativiliana rigia) levelei 15 méter hosszún s 3—3 méter széles ek. Az ugyancsak Braziliában található tugati pálma (Raphia tudigera) levelei 19 méter hosszún s 12 méter szélesek, tehát jó nagy háznak megfelelők. Más növények között hatalmas az abessziniai banán (Musa ensesa) levele, 6 méter hosszú, 190 centiméter széles.

* A méltóság árnyoldala. Casimir Périer a francia köztársaság új elnöke, nagyon szenvedélyes lovagló. Mióta azonban elnöké lett, Párisban csaknem lehetetlen volt lovagolnia. Ezért legutóbb zárt kocsiában szokott kimenni a bolognei erdőbe s ott ül föl előre küldött lovára.

* A görög királyné többek közt az egyedüli női admirális Európában. Atyja orosz admirális volt s mellette leánya is megismerkedett a tengerészettel; ezért bátyja, az elhunyt czár, admirálisnak nevezte ki.

* A telefonhálózat Németországban nagyban terjed. Jelenleg 495 hálózat van különböző városok között, leghosszabb (690) kilométer a berlin-müncheni, de jelenleg készül egy 1000 km. távolságra szóló Berlin és Memel között. Az egyes városok között legbatalmasabb a berlini, hol 22.670 összeköttetés van, több, mint egész Franciaországban. Hamburgban 8995. Lipcsében 3290 az összeköttetések száma.

* Az érc hatása a növényekre. Flifring I. svéd botanikus megfigyelése szerint némely penészgombákra határozottan vonzó erőt gyakorol a vas, sőt kevésbé a cink és aluminium, azaz abban az irányban nőnek, a merre az ércet akasztják. A sima felszíni érc kevésbé hat, mint a bronz, vagy rozsdás, valószínűleg azért mivel ez a levegő nedveségét jobban magához vonja. Az érdekes tüneményt azonban mindeddig nem sikerült jól kimagyarázni.

* A beszédese nőknél nincs szerencsájuk Kínában, hol a férfit azonnal elválasztják nejétől, ha bebizonyítja, hogy a felesége fecsegő természetű.

* Macedoniai Nagy Sándor sirja. Egyiptomban ismét mozgalom keletkezett, hogy az ugynevezett Daniel-meesetet fölnyithassák, mert a kutatók úgy sejtik, hogy a meeset kriptójában van Nagy Sándor holtteste. Nagy Sándor Babilonban halt meg, de holtestét, utólag kívánságához képest, aranyozott kopsoróban vitték Alexandriába. Az aranykopsoróból később kioldástották az aranyat, s a nagy halott földi háveljét egyszerű üvegkopsoróba tették. Utóbb az a hír terjedt el, hogy a holtestet egy föld alatti üregben van elrejtve. Ezen a helyen építették később a Dániel-meesetet. Néhány munkás, a ki a föld alatt dolgozott, állítólag látta a katalakon nyugvó kopsorót. A régiségbuvárok többször meg is kísérelték, hogy az üreget felbontsák, de az örök mindig meghiusították ezt a szándékot, mert a Dániel-meeset Alexandriában a legszentebb helyek egyike. Most több kairói archeologus rá akarja bérni a kedvét, adna engedelmet arra, hogy a meesetet kikutatassák. Ha nem egészen bizonyos is, hogy a Nagy Sándor kopsoróját megtalálják, nagyon valószínű, hogy archeologiai szempontból lesz sikere a kutatásnak. Abban sincs lehetetlenség, hogy a Nagy Sándor bebalzsamozott holtteste egész napjainkig épen maradjon.

FÖLDVÁRY MIHÁLY.

1824—1895.

Az újév második hete érzékeny gyászt hozott Pestmegyére. Egy hosszas és súlyos betegség sirba dönté az ország első megyéjének köztisztelőben álló alispánját, Földváry Mihályt, ki 71 éves kora mellett is lankadatlan tevékenységgel s mindenre kiterjedő gondossággal igazgatta az ország egyik legnagyobb megyéjét.

Bernátfalvi és földvári, Földváry Mihály régi nemes család ivadéka volt. 1824-ben született Tasson, Pestmegyében, melynek közelében mar elődei is régóta előkelő szerepet vittek. Jogi tudományokat végezvén, ügyvédi oklevelet nyert 1846-ban s azonnal a megye szolgálatába lépett, hol csakhamar szolgabíróvá lett s jeles képzettségével és kiváló személyes tulajdonaival nagy népszerűségre emelkedett. Részt vett a függetlenségi harcokban mint egy nemzetőr-csapat parancsnoka. A világi fegyvertétel után egy ideig gazdálkodott, majd 1861-ben főszolgabíróvá választották, de az idők roszra fordultával lemondott. Az 1867-i kiegyezéskor ismét főszolgabíróvá lett a solti felső járásban. 1872-ben a kezelet kerület képviselőjévé választotta bal-középi programmal; ugyanitt kapott mandátumot 1875-ben is, mikor a füzői alkalmából a szabadelvű párthoz csatlakozott; a vám- és kereskedelmi szerződés tárgyalásokban azonban mintegy 60-ad magával kivált e pártból s a 'független szabadelvű párt' megalakításakor ennek elnöke lett. 1878-ban Pestmegye által alispánvá választván, a megye élére állott, hol aztán ismételt megválasztások alapján haláláig megmaradt.

Alispáni földadatait mindvégig nagy avatottsággal, lelkiismeretességgel és pontossággal teljesítette. Irodalmilag is gyakran fölszólt, cikkekben és röpiratokban, melyekben főleg közigazgatási és politikai nézeteket fejtegetett. Élénk figyelemmel kísérte a közművelődési, hazafias és jótékonyági mozgalmat, melyekben tevékeny részt is vett. A közpályán szerzett érdemeit Ő Felsőge is méltányolta s a vaskorona-rend 3-ad osztályu keresztjével tüntette ki. Földváry nagyon érdeklődött ágost. év. felekezete egyházi ügyei iránt is. Felügyelője volt a pestmegyei esperességnek s elnöke az egytetemes gyáminőzetnek. Halálát nagy és népes család gyászolja özvegyével együtt, kivel 47 évig élt boldog házasságban.

A HINTÁS KERÉK.

Annak idején minden képes újság közölte a chicagói közkiállítás egyik csodájának, az óriási hintázó keréknek a rajzát. Merész és érdekelítő alkotás volt az az óriás kerék, mely a keretilek között aggatott 36 kocsin 76 méter magasba emelte azokat, a kik kíváncsiak voltak a kerengő emelkedés és leereszkedés ideigzató hintázását megvizelni. Annyit bizonyosnak mondanak, hogy a legutóbbi párisi közkiállításon nem vonzotta jobban a látogatókat a 300 méternyi magasságú Eiffel-torony, mint Chicagóban a Ferris mérnök emelkedés és leereszkedés ideigzató hintázását megvizelni. Annyit bizonyosnak mondanak, hogy a legutóbbi párisi közkiállításon nem vonzotta jobban a látogatókat a 300 méternyi magasságú Eiffel-torony, mint Chicagóban a Ferris mérnök emelkedés és leereszkedés ideigzató hintázását megvizelni. Annyit bizonyosnak mondanak, hogy a legutóbbi párisi közkiállításon nem vonzotta jobban a látogatókat a 300 méternyi magasságú Eiffel-torony, mint Chicagóban a Ferris mérnök emelkedés és leereszkedés ideigzató hintázását megvizelni.

E csodálótés keréknek a nagy hírre jutása arra indított egy Sampson nevű éjszakamerikai erő-

művészt, hogy Ferris mérnök eszméjét a maga módja szerint kiszakmányolja. Egyet gondolt s megcsináltatta kicsinyített, de még mindig elég nagy alakban a chicagói hintás kerék másolatát, mely 34 lábnyi magas, 12 lábnyi átmérőjű és 10 máza súlyú. Az igen csinos hintás kerék egy jó nagy és erős faállványra van helyezve, úgy, hogy a tengelyén szabadon és könnyen foroghat s himbálhatja a ráakasztgatott arányos nagyságú fiókocsiakat. Sampson, ki magát 'New-York óriása' címmel tiszteli meg, oly módon végez e kerékel eddig szokatlan erőmutatványt, hogy rendes szereplő mezébe öltözve, a keréket tartó állvány alá helyezkedik s miután a két lábát egy biztosító riasos támaszra neki feszíti, háttal a két izmos karjára támaszkodik s ekkor a mellét az állvány talpának szegyezve, egy hirtelen mozdulattal fölemeli az egész tíz mázas készüélet, mikor is egy mozgó gép azonnal működni kezd s annak hatásától e kerék elég gyorsan forgásba indul s az egymás után emelkedő kis kocsiokban villamos lámpácskákkal gyúlnak ki, melyeknek csilllogása, villogása valószínű tündéri látványt tesz a forgó készüélet. A hatalmas mellű erőművész 10—12 percig tartja így fölemelt a hintás keréket. Ez idő elteltével lassan ismét rendes helyére ereszti

Tengeri csata a Sárge-tengeren.

A szeptember 17-én a Sárge-tengeren kínai és japáni hadihajók közt lefolyt esztánál nagyobb harc a kelet tengerein már 300 év óta nem vivotott. Kínai részről az úgy nevezett Peiyang hajóosztály — 14 hajó 34795 tonnával — japáni részről csak 11 hajó jelent meg a csatatéren. A kínai hajóhadhoz még hat torpedó-hajó is tartozott, míg a japánok torpedók nélkül harcoltak. A kínaiakat Thing tengernagy, a japánokat Ito tengernagy vezényelte. A két hajóhad véletlenül találkozott, mert míg a japáni hajók már hetekkel előbb Wei-hai-wei-tombáztak, a kínai hajóhad rendesen valamely kikötőben húzta meg magát, hionan csak akkor nyomult elő, midőn a Koreából visszavonuló szárazföldi sereg számára csapatokat és élelmi szereket kellett szállítani. A Yalu folyó, illetőleg Port-Arthurról visszatérve a japáni hajóhadostályllyal találkozott. Ez szeptember 17-én délelőtt 11 óra 45 perczkor történt. A csata öt óráig s így alkonyatig tartott és a japánok teljes győzelmével végződött. Négy első rangu kínai hajó u. m. a 'Chao-Yang,' a 'Yang-wei,' a King-Yuen teljesen elveszték, de különben nagyobb sérülések és emberekben való veszteségek nélkül egy kínai hajó sem maradt, míg ellenben a japáni hadihajók alig szenvedtek nagyobb károkat.

Az 'Akagi'.

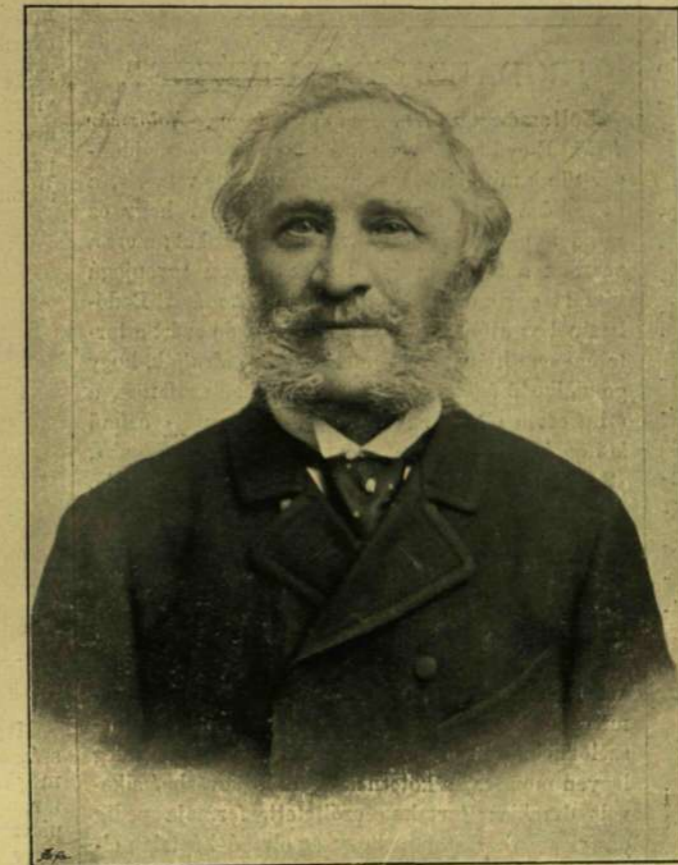
Az 'Akagi' nevű acélból épült japáni ágyú-naszád a legkisebb hajó, mely a mult év szeptember 17-én a Sárge-tengeren lefolyt ütközetben részt vett. Mint harmadrendű — alig 615 tonnás — hajót a Saikyo nevű kereskedelmi cizrkáló hajóval együtt az ütközet megkezdése előtt hátra rendelték ugyan, de miután az ellenség épen a legkisebb hajókat támadta meg, az 'Akagi' nem maradtakoff tétlenül. Két kínai véreztett hajó a 'Ting-Yaen' és a 'Chen-Yuen', utóbb pedig még három más hajó is az 'Akagi'-it vette üldözöbe, mely alkalommal a legényesség nagyobb része elesett, a nagy árcocz leroskadt, sőt még a gőz gép is megsérült. Annak daczára, hogy Sakamota kapitány eleste után a vezényelaben nem csekély zavar támadt, a hajó erélyes védekezése egy percig sem szümt meg, sőt ágyui a Lai-Yuen kínai hadi hajót lángba borították. Mialatt aztán a többi kínai hajók a 'Lai-Yuen' mentésére siettek, az 'Akagi' már a lőtávlaton kívül volt. Erre aztán a hajó testében mutatkozó hiányok és lékek kijavitása után ismét a csatatérre sietett, hol jól irányozott lövéseivel az ellenség hajóiban sok kárt tett. Kétséget nem szenved, hogy a kínai hajóhad négy erős hajójának elpusztulását első sorban az 'Akagi' lövegei fokozták.

A pjong-yangi ütközlet.

A Ta-dong folyó meredek partjain fekvő Yang-Pjong állomást a kínaiak már évek óta sánccokkal és egyéb erődítésekkel látták el. Ennek folytán arra számítottak, hogy a helyet 15—16 ezer ember hónapokig is könnyen megvédi. Ámde számításuk hiányosnak bizonyult, a mennyiben 12000 japán katona Pjong-Yangot 24 óra alatt bevette. A nagy hadoszlopot képező japánokat Tachimi és Oshima vezérőrnagok, Sato ezredes és Nozu altábornagy vezették. A támadás terve abból állott, hogy a kínaiak figyelmé leginkább az erőd délnyugati részére vonassák, mi alatt a fő támadás a sokkal gyengébb sánccok ellen fogna intézteni. A kínaiak a délnyugati sánccoknál oly erős védelmet fejtettek ki, mely a lökésletből kifogyott japáni rohamoszlopot rövid időre visszavonulásra kényserítette ugyan, de aztán a japánok megújult erővel támadván ellenfeleiket a sánccokból kiverették. A japánok 8 tisztet, 154 embert vesztettek, míg a kínaiak 1000 embert és 3—4 ezer foglyot veszítettek. Ezenkívül 40 ágyú, 1000 puska és nagy mennyiségű élelmiszerek jutottak a győztes japánok kezébe.

Japáni léghajó hadiszolgálatban.

A főntebbiekben ismertett japáni füzetnek nemcsak a tartalma, hanem a czimlapja is ma-



FÖLDVÁRY MIHÁLY. Erdélyi fényképe után.

alá a készüéletet, mikor a kerék egyszerre megáll s a mutatványnak vége van. Ha ennek a kisebbített hintás keréknek a jövedelme is arányban áll a chicagói nagy kerékével: Sampson erőművész nem hiában emelteti mellével a tíz mázsányi terhet.

A JAPÁN-KHINAI HÁBORUBÓL.

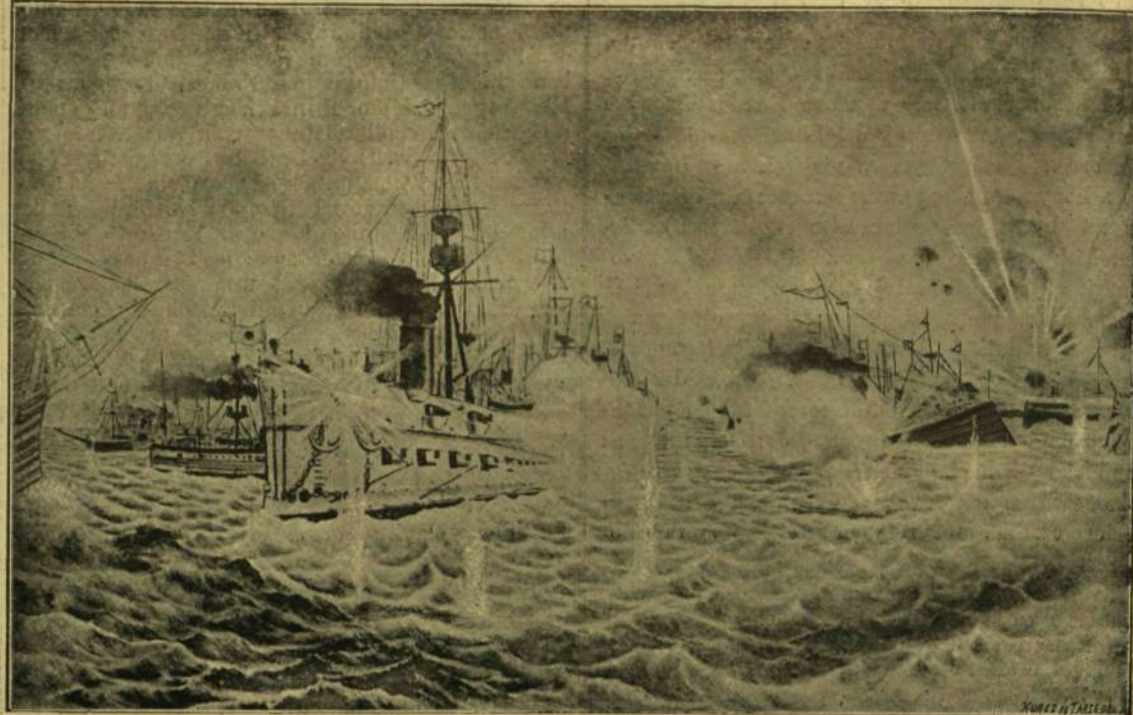
Az osztrák-magyar monarchia japáni konzula, Flesch úr, egy érdekes füzetet küldött haza rokonainak, mely eredeti japáni fényképek másolataival élenkített szövegekben több részletet beszél el a még folyóvást tartó kínai-japán háború eseményeiről. A szövegek angol és japán nyelven vannak írva, úgy, hogy az angol nyelvek előzik meg a kínai jegyekkel nyomtatott japánakat. A füzet angol czime: 'An illustrated report on the Japanese-Chinese War. Published by the Sovsarido, Tokio and Osaka.' (Képes tudósítás a japán-kínai háborúról.) Érdemesnek tartjuk e füzetből, melyet japáni konzulunk egykori rokona, Szalay Péter úr adott át nekünk, lapunkba is átvenni néhány képet, s a hozzájuk tartozó következő szövegeket.

kultuszminiszter *Erdélyi*, a többieké pedig mind *Ellinger Ede* fényképfelvételén után készült.

Baross szobra. A Baross Gábor szoboralap 1895. január elsején, mint a szobor végrehajtó bizottsága jelenti, 94,278 forintra szaporodott.

Jégünnep. A budapesti korcsolyázó egyesület jan. 26-ikán és 27-iken üli meg ünnepélyesen fennállása huszötödik évét. Mind a két napon nagy korcsolya versenyek lesznek a városligeti jégen. Jan. 27-ikén este tartják meg a jelmezes menetet, melyet *Rohonczy Gedeon* elnök rendez. Lesz ebben némajáték is, melynek címe «A sarkcsillag hercegeinek regéje». A herceg számára hóból és jégből építenek várat a jégpályán a vajdahunyadi vár formájára. Ezenkívül a többi sziget mellett hóból épül egy nagy barlang a herceg elensége: a boszorkány számára, a kit egy fiatal, nagyon ügyes korcsolyázó fog bemutatni. A némajátékon kívül bemutatnak egy alsó-ausztriai parasztlakodalmat, a sötétség leszálltával pedig egy fényesen világított képet, melynek címe: «Egy éj a budapesti jégen.»

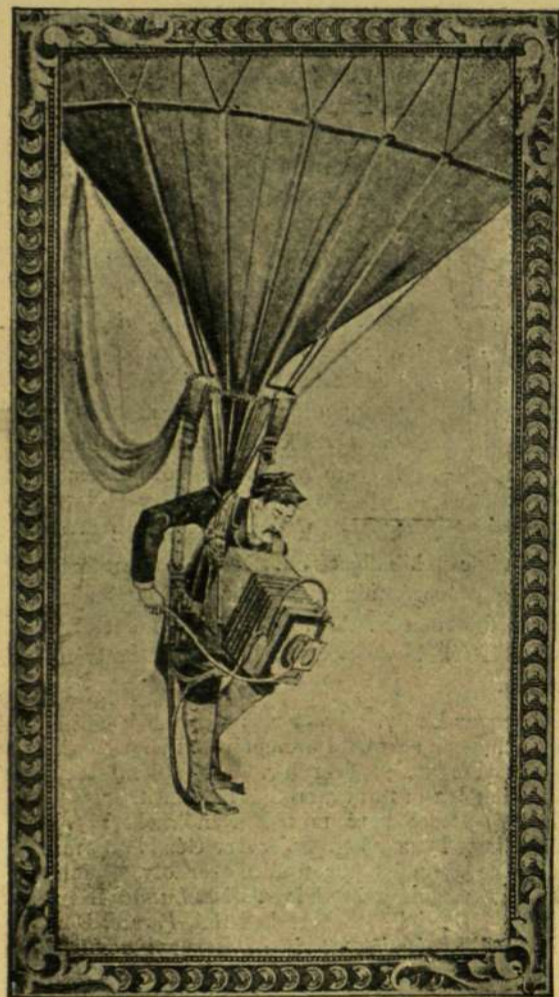
A francia köztársaság uj elnöke. *Casimir-Perier* a francia köztársaság elnöke Carnot meggyilkolása óta, csak félesztendeig viselte ezt a fényes polgári méltóságot. Erélyos férfinak ismerték a ki erős kezekkel tartja féken majd a szoczialistákat, az anarkhistákat és forradalmi elemeket. Ezek



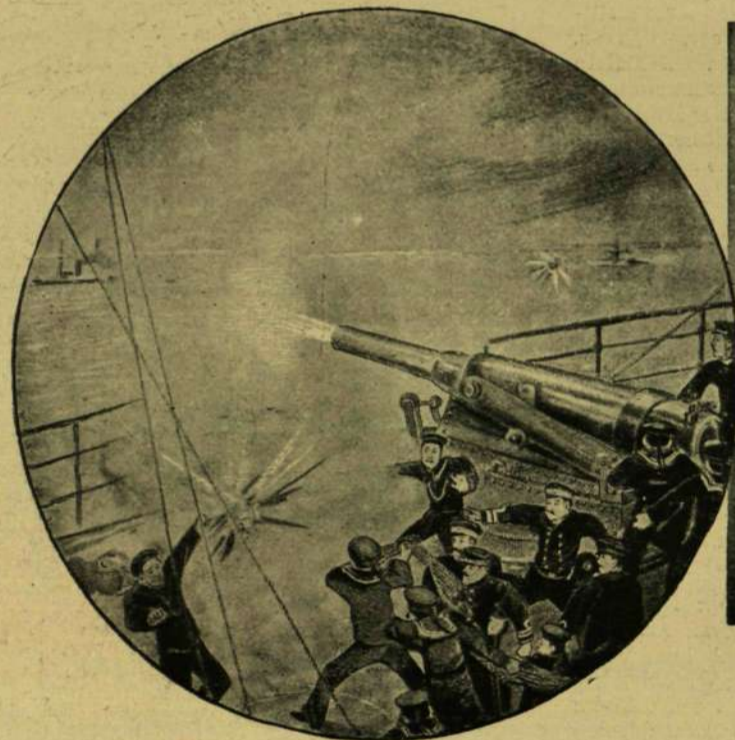
A NAGY TENGERI CSATA A SÁRGA-TENGEREN ÉS A KHINAI HADI HAJÓK ELPUSZTULÁSA.



A GESANI CSATA.



JAPÁN HADI TUDÓSÍTÓ.



AZ «AKAGI» JAPÁN ÁGYUNASZÁD TÁMADÁSA A SÁRGA-TENGERI CSATÁBAN.



SAKAMOTO
japáni tengerész kapitány.



A GESAN MELLETTI ÜTKÖZET (KOREÁBAN).

csakugyan nagy ellenszenvvel is viseltettek a roppant gazdag polgártárs ellen, és sajtóban, gyűlésekben, a képviselőházban egyetlen alkalmat sem mulasztottak el megtámadására. A személyes harcok aztán annyira elkedvetlenítették *Casimir-Périert*, hogy mielőtt erélyosságának és elnöki nevezetes tulajdonságainak jelét adta volna, mindennek nagy álmétködésére a hó 16-ikán lemondott méltóságáról. Épen előtte való nap *Dupuy* kormánya is lemondott, mert a képviselőházban egy jelentéktelen kérdésben leszavazták. *Casimir-Perier* erre körülbelül azt mondta: «eb lesz Liptóban viczispán.» Irt egy levelet a törvényhozásnak a közállapotok zűrzavaráról, a saját maga kedvetlenségéről és nem akart tovább tudni semmit a kellemetlenségekről, hanem az Elysée-palotából szépen átment a maga palotájába, a hol szekátura nélkül költöztetve rengeteg jövedelmét. Így faképnél hagyván a köztársaságot, *Dupuy* miniszterelnök visszavette egyelőre a kormány lemondását, hogy az elnökválasztást meg lehessen tartani. Versaillesben e hó 17-ikén a nemzetgyűlés már összeült, s megválasztotta a köztársaság új elnökének *Faure Felix* minisztert. Az első szavazáskor a radikálisok és szoczialista képviselők által is pártolt *Brisson* képviselőházi elnökre 388, *Faure Felixre* 244, *Waldeck-Rousseau-ra* 184 szavazatot, de az utóbbi *Faure* javára visszalépett, s a második szavazásnál *Faure* 429 szóval választott meg *Brisson* 360 szavazata ellenében. A köztársaság elnöke jelenleg 54 éves, a kereskedelem



A JAPÁN Sereg támadása PIN-YANGNÁL.
A JAPÁN-KHINAI HÁBORÚBÓL. — EREDETI JAPÁN KÉPEK UTÁN.



TENGERI CSATA A KHINAI ÉS JAPÁN HADIHAJÓK KÖZT A SÁRGA-TENGEREN.
A JAPÁN-KHINAI HÁBORÚBÓL. — EREDETI JAPÁN KÉPEK UTÁN.

férfiai közül való; kereskedelmi államtitkár, majd gyarmattügyi miniszter volt; legutóbb pedig tengerészeti miniszter.

Felhívás. A «Vasárnapi Ujság»-ban minden év elején rendszeresen közöljük «Magyar hírlap-írók emlékmű» kimutatását; a lapok szaporodásával azonban ennek összeállítására mindinkább nehezebbé válik; azért a kimutatás teljessége s minden reklamáció elkerülése végett kérjük az illető szerkesztő urakat, hogy lapjaikból vagy folyóiratukból egy ideig szívesen beküldjenek.

HALÁLOZÁSOK.

Gróf KUUN Kocsárd, a közélet e nagyérdemű Nesztora, az erdélyi magyar közművelődési egyesület legnagyobb jótévedője, e hó 12-én éjjel meghalt Szászvároson, élete 93-ik évében. 1803-ban született a háromszéki Osdolán. 1823-ban megyei szolgálatba lépett; 1830-ban alispán lett. 1848-ban a két ország egyesült parlamentjének ő is tagja lett. A katasztrófa után 1850-ben elfogták, óriási birtokaitól megfosztották s várfogságra ítélték. Hat esztendő szenvedett végig a komáromi várban; mikor onnan kiszabadult, birtokaira ment gazdálkodni. Rendbehozta a szétzúzott uradalmat, s mert maga kevés igényű, mindent eladott arra, hogy istápolja, pirtfogolja a jobb érdekeket. Takarékosan élve, végre mintegy 250,000 frt értékű ingatlan vagyonnyal juttatott az EMKE céljaira; Szászvároson pedig magyar iskolát alapított. Temetésén az EMKE küldöttség képviselte Szászvároson jan. 14-én. A gyászba vont s koszorúk tömegétől borított szobában magas ravatalon, a koszorúk között ott volt a család és a tiszelőkön kívül az EMKE gyászabontó gyóparvirágos koszorúja: «Örökös tisztelet elnökének és fejedelmének alapítójának — az EMKE» felirással, továbbá a nevére elrendezett szászvárosi «Kun tanoda»-é, stb. A temetésre nagyszámú közönség sereglett egybe. Súlyos beteg Domokos szászvárosi első pap megható imájával vette kezdetét a gyászszertartás, mely után a koporsó a ref. templomba vitetett. Itta kollegiumi vegyes kar éneke után Bartók György lelkész, majd Szász Domokos püspök tartott beszédet. Ezután megindult a nagy gyászmenet, mely csak későre érkezett a temetőbe, itt a Kun-tanoda nevében Simon Ferencz igazgató, az EMKE nevében Réthy Lajos vettek búcsút a halottól.

Földváry Mihály, Pestmegye alispánja, temetése jan. 14-én ment végbe a megyeházából. A közélet jelesei levélben, személyes látogatással vagy táviratban fejezték ki a családnál a részvétet; ezek közt Jókai is. A hazafiságról és a megyei közéletben vitt szerepéről emlékeztetes család halottjának ravatalát is a koszorúk özöne lepte el s a megye minden városából, nagyobb községéből küldöttségek jöttek a polgármesterek, az előjárók vezetése alatt. Ott voltak: Wekerle Sándor, Szilágyi Dezső, Fejérváry Géza báró, Perczel Dezső, Hierónymi Károly, Dániel Ernő, Reiszky Ede, Gromon Dezső, Teleki Géza és József grófok, Apponyi Albert gróf, Ghyczy Béla altábornagy, Fabiny Teofil, Beniczky Ferencz főispán, Ráth Károly főpolgármester, Kamermayer és Gerlóczy polgármesterek, Rakovszky István főszámszéki elnök, Szász Károly püspök, Kossuth Ferencz, képviselők, a megye és főváros tisztviselői, stb. A megyeház előtt szorongó sokaság gyűlt össze, Horváth Sándor evang. lelkész beszéde után a megye nevében Gullner Gyula orsz. képviselő mondott szép búcsúbeszédet. Itky Sándor főjegyző a megye tisztikara nevében búcsuzott el. A kerepesi-úti temetőbe is ezernyi sokaság kísérte Pestmegye alispánjának koporsóját.

Dankó József, pristinai címzetes püspök és pápai prelátus, a pozsonyi társaskapitán prépostja, elhunyt 69 éves korában Pozsonyban. Dankó a hatvanas években a bécsi egyetem tanára, sőt egy ízben a teológiai fakultás dékánja volt. Több tudománytörténeti munkát írt, a melyekért a magyar tudományos akadémia levelező tagjának választotta. Hagyatékában igen becses gyűjtemények vannak.

Elhunytak még a közéletben napok alatt: Dr. SÁNTA FERENCZ, Tolnamegye főbírája, a magyar orvosok Nesztora, Dunaföldvárótt, 83 éves korában. A megboldogult 1839-ben nyerte el a budapesti egyetem oklevelét. — DEZSE GÉZA, alsó-illmitzi plébános, Alsó-illmitzen. — SODANI AMBRÓZS ANTAL, 76 éves, Ungváron. Halála az Ambrózy-, Berhelyi- és Gyórfi családokat borította gyászba. — MÁTYÁS SÁNDOR, a temesvári középkereskedelmi iskola tanára, ki irodalmilag is működött, és a székely népeletről eleven rajzokat írt, 46 éves korában. — MIKROVSKY ROMÁN, a magyar államvasutak központi igazgatása forgalmi szakosztályának elnöke, hivatalos útjában Győrött meghalt, s Budapesten temették el. — CSERENTÉY IMRE, Nyitra vármegye segédtanfelügyelője, 46 éves korában, Nyitrán. — NECPÁLI JUSTH ÁRPÁD, szomorfalusi földbírtokos, nyug. 1848—49-diki honvéd hadnagy, 70 éves, Verebélyen. — HARAGOS ANTAL, kereskedő, 55 éves, Bánffy-Hunyadon — OSVÁTH GERŐ, a ke-

lozsvári nemzeti színház tagja, ki eleintén a vidéken színeskedett, 58 éves korában. ÖZV. GYULAI GAAL KÁROLYNÉ, szül. Farkas Francziska, Zala-Egyszeren. — ÖZV. IMREH MIHÁLYNÉ, szül. Szabó Anna, 91 éves, Maros-Vásárhely szomszédságában levő birtokán; Bacska-Madarason. — SZENTGYÖRGYI BETTI, Szentgyörgyi Imre kuriai tanácselnök és volt államtitkár édesanyja Bécsben, 92 éves. — RÉTHY MARGIT, szobrászati állami elemi népiskolai tanítónő, 26 éves korában, Bécsben. — HAINPK LÁSZLÓNÉ, szül. Vogel Aranka, 20 éves, Iharos-Berényben. — HAJDEKNÉ, szül. Juday Julia, 32 éves, Kassán. — FODOR IMMA, Fodor Károlyné leánya, 22 éves, Jaákon. — PONORÁCS BELÁNÉ, szül. Buda Hermina, 52 éves, Beregszászon.

Szerkesztői mondanivalók.

Hegedűs Klára. Képtelen történet. A még meg sem született magzatuk megvilágosítása készülő anyák nem igen szokták meggyőzni a papnak bűnös szándékát. Különben a vers kidolgozása is nagyon gyarló, a költői díkező ilyen hangon szól benne: «Dúlt szeme hátterén örült lúz csillan fel. Székely földön. Van benne hangulat, csak az a kár, hogy a két első versszak tele van semmitmondó cikornyás kifejezésekkel, a milyen pl. mindjárt a «szép családi élet mosolygó hajnala.» Népdal. Gyöngye kísérlet, szerző hiában véli, épen nem mozdítja elő a hazai irodalmat. Halott felett. Nagyon szárazon van elbeszélve. Olvasgatók. A közéletet mértékéhez közel jár, vagy azt tán meg is őríti. De a szerzőtől már jobbat is közeletünk, s — így jobbat várunk. Temetőben. Merengés. Búsán szól. Fekete fergeget, stb. stb. A sok közül egy sem válik be.

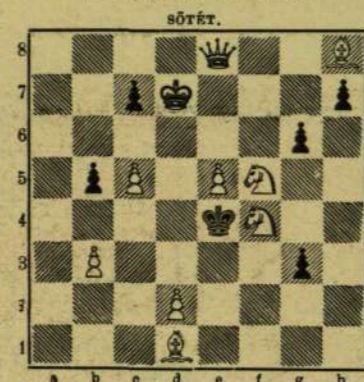
A kiadó-hivatal üzenetei.

Trencsén, K. M. A kívánt számokat postán elküldtük. A kívánt adatokat a pénzügyi Magyar Merkur című sorsolási lapban találhatja. E lap előfizetési ára egy évre 2 frt. — Szeged, A. K. A «Vasárnapi Ujság» bekezdési táblái Hírherceg Károly könyvtárnél Budapestén Nádor-utca 32. sz. kaphatók. — Temesvár, E. U. A «Vasárnapi Ujság» 1888—1893. évfolyamait egy régi előfizetőnk bekötve évfolyamonként 6 forintért hajlandó eladni.

SAKKJÁTÉK.

1874. számú feladvány. Feigl M.-től.

(L. díjnyertes feladvány.)



VI. LŐCS.

Világos indul és a harmadik lépésre matot mond.

Az 1863. számú feladvány megfejtése

Bayersdorfer A.-tól. (Ft-ról világos gyalog elveendő.)

Table with columns for 'Világos', 'Sötét', and 'Megfejtés'. It lists chess moves like '1. Hc3-d5', '2. Vb4-e4', '3. c2-c4' and their solutions.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eorlógh János. — A pesti sakk-kör.

Előzetési felhívás. KOSSUTH FERENCZ az „EGYETÉRTÉS”

főmunkatársa a következőképpen indokolta meg, hogy miért lépett e lap köztelékébe: «Kötelességet vélek teljesíteni, midőn a közélet terére lépek hazában, és atyám hagyományaihoz híven azt akarom, hogy a toll legyen a közpályán az első fegyverem; és e fegyvert az Egyetértés hasábjain óhajtom használni. Azon lap hasábján, mely megallotta az idő tüpróbáját és elveit, állása, tekintélye egyaránt megtisztulva jöttek ki a próbából, mint tűzből a tiszta arany.

Függetlenségi párti, szabadságsért és szabadelvű haladásért küzdő volt e lap mindig; ezáltal tehát azonosok az én céljaimmal és így karöltve haladtunk és küzdöttünk, egyetértve azon két országos pártnyalattal, melynek hivatalos programja azonos volt eddig az Egyetértés irányával.

Az Egyetértés a legnagyobb magyar lap. Legterjedelmesebben foglalkozik politikával. Legbővebben képes közölni az országgyűlést. Legjobb tért fordíthat a közgazdaságra, különös tekintettel a mezőgazdaság érdekeire.

Kereskedelmi és földesúri tudósításainak bősége fölmúlja sok lap egész terjedelmét.

Tárczájában két-három regényt közöl egyszerre tárczaccikkkel alkalomszerűség és ismeretterjesztés tekintetében páratlanul állanak a magyar sajtóban.

Az Egyetértés 1895 jan. 1-én 28-ik évfolyamába lépett, tehát egyike a legregibb napilapoknak.

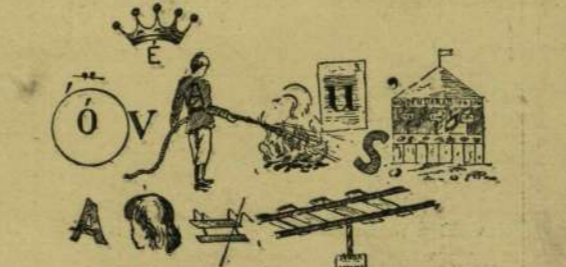
Csávolszky Lajos Kossuth Ferencz felesős szerkesztő.

Az «Egyetértés» előfizetési árai:

Table with subscription rates: Egy óra... 1 frt 80; Három óra... 5; Fél évre... 10; Egész évre... 20.

A szerkesztőség: Budapest, Szerecsen-utca 35. sz. A kiadóhivatal: Budapest, Dalszínház-utca 1. sz. Mutatványszámokat a kiadó-hivatal ingyen és bérmentve küld.

KÉPTALÁNY.



A «Vasárnapi Ujság» 1-ő számában közölt képtalány megfejtése: Ki panaszt szór untalan, ne hárd, hogy boldogtalan.

Heti naptár, január hó.

Table with columns for 'Nap', 'Katholikus és protestáns', 'Görög-Orosz', and 'Israelit'. It lists dates and names like '20 V. F. 2 Fáb. és Seb. F. 2 Jézus sz. nev.', '21 H. Ágnes', etc.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Advertisement for 'GÖZCSÉPLŐGÁRTURAI' (Steam Engine Parts) featuring a large illustration of a steam engine and text describing the company's services and products.

Fouland-selymet 60 krtól 3 forint 35 kr-ig méterenkint — japáni, chinai, stb. a legújabb mintázzal és színekben, ú. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 35 krtól 15 frt 65 kr-ig méterenkint sima, csikos, kockázott mintázzal, damasztól stb. (mintegy 240) különböző minőségben és 2000 szín és mintázzal) póstaház- és várm. tenesen a házhoz szállítva és mintákat küld póstafordultával: Henneberg G. (cs. k. név. szállító) selymgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6043.

Advertisement for 'Leichner zsrípora' (Leichner hair cream) by Karády J., describing its benefits for hair and skin.

Advertisement for 'Fényképek' (Photographs) by Louis Ramlo, offering portrait and landscape photography services.

Advertisement for 'Farsang — Szép arcz Fehér kezek — Esküvő!!' (Carnival — Beautiful face White hands — Wedding!!) by Dr. Spitzer, advertising skin treatments and wedding services.

Advertisement for 'Egy Zulukaffer is' (One Zulukaffer too) by Kosenfeld Gyula, advertising a medicinal product for various ailments.

Advertisement for 'Weinwurm Antal' (Weinwurm Antal) by Chemigraphia Müntzete, advertising a medicinal wine.

Advertisement for 'Regék és mesék' (Fairy tales and legends) by Karády J., featuring Grimm's fairy tales.

Advertisement for 'Guerlain Parfumerie française de Luxe' (Guerlain French perfume of luxury), advertising high-quality perfumes.

Advertisement for 'Kunz József és Társa' (Kunz József and company), advertising various goods and services.

Advertisement for 'KURZ LIPOTESIA' (Kurz Lipotesia) by Chemigraphia Müntzete, advertising a medicinal product.

Advertisement for 'Fontos gyomorbetegeknek! Világi gyomor-por.' (Important for stomach patients! World stomach powder.) by Borella P. F. W., advertising a stomach medicine.

Advertisement for 'VELOUTINE' (Veloutine) by Ch. Fay, Illatszerezés, advertising a hair cream.

Advertisement for 'Korunk fő nyavalyája az idegesség' (The main ailment of our age is nervousness), advertising a medicinal product.

Advertisement for 'MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER' (Mattoni-Féle Giesshübler) by Kunz József és Társa, advertising a medicinal product.

Advertisement for 'KWIZDA-féle KORNEUBURGI MARHA-TAPPOR' (Kwizda-Féle Kornenburgi Marha-tappor), advertising a medicinal product.

Advertisement for 'Tinct. capsici comp.' (Tincture of capsicum compound) by Egon Horgony-Pain-Expeller, advertising a medicinal product.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmárkát eszközi mind. államban **Réthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett. Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

GERŐ ADOLF cipész-mester. **BUDAPEST,** V., Fűrőd-utca 2. sz. Ajánlja készítményeit **fájós lábakra.**

Viszlatlan esőköpeny, gummi sárcipő és csizmak. Sebészeti műszerek és kötszerek stb., torna- és testedző szerek.

SCHOTTOLA ERNŐ * Gummi és linoleum szőnyegek. Sebészeti, műszaki és pinczegazdászati árjegyzékek kívánatra bérmentve.

FÖLDVÁRY IMRE férfitánc- és fehérnemű-raktára. **BUDAPEST,** IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a posta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett. Saját szabászat. — Telefon. — Árjegyzék bérmentve. *Czésem össze nem tévesztendő Földváry J. (Jakab) czéggel.*

„Koronayóra” palota, laktanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.** I. m. állami kézműves, gép-áruháza Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzék, költségjegyzék bérmentve.

Műfogak egész fogorok beraknak, a foggyökere eltávolítása nélkül. Fogoperációk fájdalom nélkül. Árak mérsékeltek. **Löffler F. specialista,** Budapest, Váci-utca 25., I. emelet.

Gerson Anna asszony **BUDAPEST,** **Andrássy-út 21.** (félemelet).

Eisenschiml és Wachtl Budapest, Váci utca 12. **Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.** Legnagyobb raktár mindenféle fényképezési gépek és készülékek. Alapítva 1856. — Többször kinttette. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. **Új! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.**

Ujdonságok remek szép eszike felhaszn. Csipke-gallérok, jabottok, színházi fejkötők, val. francia legyezők, díszkötények, Pfeiffer Dezsónél, Váci-utca 22. Nemzet: szállás épületében.

Helyiség-változtatás. Van szerencsénk a t. cz. közönségnek tudniára adni, hogy fizeti helyiségünket **Teréz-körút 5. sz.** alá helyeztük át. Mély tisztelettel. **Ohm és Simon.**

STOWASSER J. hangszergyára Budapest, II., Lánchíd-u. 5. a. ca. és kir. hadsereg szállítója. **Mindenféle hangszerek és alkatrészek.** Igazítások a legpontosabban eszközöltek. Árjegyzék kívánatra ingyen.



VASÁRNAPI UJSÁG

4. SZÁM. 1895. BUDAPEST, JANUÁR 27. 42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt. | félévre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5.— | félévre — 2.50 meghatározott viteldj is csatlakoz.

Fontos minden házi nő és anyáral

A Kathreiner-féle Kneipp-malátá-kávét mindenki legvalóbb, egyetlen természetesen egészséges és egyúttal a használatban legelőnyösebb pótszernek bizonyul a kezűz. Magas tudományos és orvosi tekintélyek határozottan ajánlják, a nők, gyermekek, gyomor- és idegbetegeknek a rendszeres kávé helyett mint legjobb pótlék rendeltek.

Elővigyázat a vételnél! Csak a fény eredeti csomagokat kerjük és fogadjuk el a következő névvel:

Mindenütt kapható. **Kathreiner.** Egy fél kilo 25 krajczár.

PSERHOFER J.-féle gyógyszertár Bécsben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatti „zum goldenen Reichsapfel”

vértisztító labdaccai

melyeket azelőtt „Egyetemes labdacok”-nak neveztek jogosan megérdemlik ez utóbbi nevet, mivel ezek a labdacok nagyon sok betegségben használhatók kitűnő hatással. Ezek a labdacok sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és kevés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kitűnő házi-szerből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacokat házi szernek különösen ama bajok ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: epikerítés zavara, májba, bélgöngyöcség, felújítások, az agybanvaló vértörlések, aranyér eseteiben stb. Vértisztító tulajdonságuknál fogva különös jó hatással vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges fejfájásban stb. A vértisztító labdacok hatása enyhe, fájdalmat nem okoznak és így a leggyöngyűbb betegek és gyermekek is bizvást bevehetik.

Ezen vértisztító labdacok több mint 100 év óta tisztá és hamisítatlan minőségben kaphatók az „arany birodalmi almához” ezimzett gyógyszerertárban Bécsben Singerstrasse 15. szám a., és egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz (skatulya) ára 21 kr. o. 6. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 frt 5 krba kerül; bérmentesen utánvételi küldéssel 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előleges beutalásánál (mi legjobban postautalvánnyal eszközölhetik) bérmentesen küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 forint 30 kr. és 10 csomag 9 frt 30 krba kerül. — Ezenkívül még mindenféle megbízások elfogadotnak a leggyorsabban és legelőnyösebben teljesítettek az „arany birodalmi almához” ezimzett gyógyszerertárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a.

Csak azon labdacok valódiak, melyeknek használati utasítása J. Pserhofer aláírásával van ellátva és ezen aláírás minden doboz belsejében vörös színben van nyomtatva. Raktár Budapest, Török József gyógyszerertárban, Király-utca 12. sz. a. 5962

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A POLGÁRI TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS MAI ÉRVÉNYÉBEN.

A perrendtartási törvények (1868: LIV., 1881: LIX., 1893: XVIII. és 1893: XIX. törvények) szerves összefüggésben.

Rendes és sommás eljárás.

Eljárás a fizetési meghagyásoknál.

Egybeállította a felvilágosító jegyzetekkel ellátta **Dr. FRANK SALA.**

Ára vászonkötésben 1 forint 50 kr.

Klősz György fényképezési és műszaki műintézete, (előbb Kossuth Lajos utca 18.)

November hó 15-ikétől fogva **Városligeti fasor 49. sz. a.** (saját házában) van.

☛ Villamos vasuti megálló-hely a ház előtt. ☛

A főváros legszebb látványossága (az Andrássy-út végén)

Feszty Árpád óriási körképe: **a magyarok bejövetele.**

Ez a kép három évig készült, s a magyar festőművészet legnagyobb alkotása. Egy 1800 cm méternyi e ezéla szőtt vásznon s a hozzá épített kör-alaku palotában a magyaroknak a volézi völgybe való beérkezését tünteti fel.

A kép szembevetendő részei:

1. Árpád és a vezérek.
2. A harc a szláv had maradvékával.
3. Latorez és a fogoly szlávok.
4. A fejedelem-asszony és a magyar nők bevonulása az ökrös szekereken. Előttük a pogány oltár a rajta haldokló szláv pappal. — 5. A nőrablás.
6. A pogány magyarok fehérülő-áldozata. A táltos, a kádár, táncos leányok, bonczok, igriczek és dobosok csoportja.
7. Sátorverő magyarság.

A háttérben a beregi rónaság, Lovácska, a munkácsi várhegy, a Latorez-folyó, az Istenhegy, Pálhegy, Szarkahegy stb. mérföldekre terjedő messzeségben látható.

Látható délelőtti 9 órától esti 9 óráig. Este villamvilágításnál. **Belépő díj 50 krajczár.**

Egy jó karban levő **«Robey»-féle 8 lóerejű és egy «Umrath és társa»-féle 7 lóerejű «gőzgép» eladó.**

Bunévác István gézmalom-tulajdonos, Mesztegnya.

Hirdetések elfogadotnak a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., egyetem-utca 4. sz. a.



Ellinger Ede fényképe után. **BÁRÓ JÓSIKA SAMU, Ö FELSÉGE SZEMÉLYE KÖRÜLI MINISZTER.**



Ellinger Ede fényképe után. **BÁRÓ RADVÁNSZKY BÉLA, AZ ÚJ KORONAŐR.**

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)